

317.

Na osnovu člana 37. stav (1) tačka f) Ustava Zeničko-dobojskog kantona, Skupština Zeničko-dobojskog kantona, na 46. sjednici održanoj 29.06.2022. godine, donosi

ZAKON O TURIZMU

DIO PRVI – UVODNE ODREDBE

Član 1.

(Predmet zakona)

Ovim zakonom uređuje se planiranje i razvoj turizma, obavljanje turističke djelatnosti, osnivanje i djelovanje turističkih zajednica i druga pitanja od značaja za razvoj i unapređenje turizma.

Član 2.

(Značenje pojedinih izraza)

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) **Turizam** je skup odnosa i pojava koje proizilaze iz putovanja i boravka posjetilaca na nekoj lokaciji ili mjestu ako se tim boravkom ne zasniva stalno prebivalište i ako sa takvim boravkom nije povezana nikakva njihova privredna djelatnost;
- b) **Turista** je fizičko lice koje najmanje 24 sata boravi van svog mjesta prebivališta, radi zadovoljavanja kulturnih, društvenih, socijalnih, istorijskih i drugih potreba, relaksacije i odmora, a bez svrhe sticanja dobiti;
- c) **Korisnik** turističke usluge je turista, putnik, potrošač ili drugo fizičko lice koje neposredno koristi usluge turističkih subjekata iz ovog zakona;
- d) **Turistička destinacija** je država, region odnosno mjesto koje u sebi sadrži više atrakcija koje se na tržištu mogu ponuditi kao turistički proizvod;
- e) **Turistička infrastruktura** su objekti za odmor i predah, informisanje, snabdijevanje, rekreaciju, edukaciju i zabavu turista, i to: skijališta, kupališta i plaže, tematski i zabavni parkovi, turistički informativni centri, centri za prihvatanje turista i posjetilaca, odmorišta pored puteva, tereni za golf, tenis tereni, otvoreni i zatvoreni objekti sportske rekreacije, male vještačke akumulacije sa kupalištem, bazeni za kupanje, velnes objekti, zabavno rekreativne staze i putevi (trim staze, staze

zdravlja, vidikovci, panoramski putevi, biciklističke staze, pješačke staze, staze za motorne sanke i slično), uređene obale rijeka i jezera, objekti za posmatranje prirodnih rjetkosti, objekti za predah i kraće zadržavanje turista, objekti za avanturističke aktivnosti, za lovne i ribolovne aktivnosti i drugo;

- f) **Turistička suprastruktura** su ugostiteljski objekti, galerije, izložbeni, kongresni i zabavni objekti koji su u neposrednoj vezi sa ugostiteljskim objektima i objektima sportsko rekreativnog sadržaja ili sa njima čine jedinstvenu cjelinu;
- g) **Turistička zajednica** je pravno lice osnovano od strane kantona, grada ili općine, upisano u sudski registar, a osniva se radi unapređenja, razvoja i promocije turizma i privrednih interesa pravnih i fizičkih lica koja pružaju ugostiteljske i druge turističke usluge ili obavljaju drugu djelatnost neposredno povezanu s turizmom;
- h) **Paket aranžman** je unaprijed utvrđena kombinacija od najmanje dvije pojedinačne usluge koje se sastoje od prijevoza, smještaja ili drugih turističkih i ugostiteljskih usluga koje čine cjelinu i pružaju se u vremenu dužem od 24 sata ili uključuju barem jedno noćenje, te se prodaju po ukupnoj unaprijed utvrđenoj (paušalnoj) cijeni;
- i) **Putnik** je kupac koji kupuje ili je saglasan kupiti turistički paket aranžman, odnosno turističko putovanje ili druge turističke usluge. Putnik je i lice u korist kojeg kupac kupuje turistički aranžman, odnosno usluge ili lice na koje kupac ili lice za koje je kupac kupio turistički paket aranžman, prenese pravo korištenja turističkog paket aranžmana ili usluge;
- j) **Izlet** je unaprijed utvrđena kombinacija od najmanje dvije pojedinačne usluge koja se sastoje od prijevoza ili drugih turističkih i ugostiteljskih usluga, a traju manje od 24 sata i ne uključuje noćenje, odnosno smještaj;
- k) **Putnička agencija organizator putovanja** je putnička agencija koja organizuje turistički paket aranžman i koja ga neposredno prodaje ili nudi na prodaju putem posrednika;
- l) **Putnička agencija posrednik (subagent)** je putnička agencija koja prodaje ili nudi za kupnju turistički paket aranžman koji je sastavio organizator putovanja, ili koja pruža druge posredničke usluge;

- m) **Elektronska prodaja** je prodaja turističkog putovanja, izleta, kao i drugih usluga u turizmu putem interneta, bez neposrednog kontakta sa strankama;
- n) **Prateća djelatnost** u turizmu su djelatnost saobraćaja, trgovine, ugostiteljska djelatnost, poljoprivredna djelatnost, zanatstvo i komunalne djelatnosti;
- o) **Registar turizma** je javno dostupna, centralna baza podataka u elektronskom obliku koja sadrži podatke o subjektima koji obavljaju turističku djelatnost, i drugim podacima čija je registracija odnosno evidentiranje obavezno u skladu sa ovim zakonom;
- p) **Turističko putovanje** je kombinacija dvije ili više turističkih usluga (prevoz, smještaj i druge turističke usluge), koje je utvrdio ili pripremio organizator putovanja samostalno ili po zahtjevu putnika, u trajanju dužem od 24 sata ili u kraćem trajanju ako uključuje jedno noćenje, kao i višednevni boravak koji uključuje samo uslugu smještaja u određenim terminima ili vremenskom trajanju koje se nudi na prodaju i prodaje po jedinstvenoj cijeni;
- r) **Turistička signalizacija** su odgovarajući znaci, kao i simboli i znaci turističke saobraćajne signalizacije, kojim se obilježava turistička atrakcija i sadržaj turističke ponude; znakovi obavijesti o kulturnim, historijskim, prirodnim i turističkim znamenitostima, znakovi za usmjeravanje prema kulturnim, historijskim, prirodnim i turističkim znamenitostima i znakovi za pružanje turističkih i drugih informacija;
- s) **Prebukiranje (over-booking)** je multiplikovanje broja potvrđenih rezervacija od pojedinih pružalaca usluga koji pružaju usluge smještaja ili putničkih agencija, a koje ima za posljedicu ne pružanje usluge smještaja ili ne pružanje usluge na ugovoreni način.
- t) **Uzanse u turizmu** su pravila kojima se uređuju poslovni običaji nastali iz ugovora o pružanju turističkih ili ugostiteljskih usluga, koja se primjenjuju ako su ih stranke ugovorile ili ako iz okolnosti proizilazi da su htjele njihovu primjenu, a koji se definišu u okviru komorskih udruženja subjekata u turizmu.

- u) **Klaster** čine geografski koncentrisane, međusobno povezane organizacije iz srodnih ili različitih djelatnosti koje se udružuju radi jačanja pojedinačnih organizacija učesnika u klasteru i klastera kao cjeline.

Član 3.

(Načela u turizmu)

Uređenje odnosa u oblasti turizma zasniva se na slijedećim načelima:

- a) strateškog razvoja turizma i pratećih djelatnosti na teritoriji Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Kanton), kao bitnih faktora ukupnog privrednog i društvenog razvoja, kojim se u skladu sa zakonom i drugim propisima obezbjeđuje provođenje donijetih planova i programa;
- b) održivog razvoja turizma kao usklađenog sistema srodnih i povezanih aktivnosti koje se zasnivaju na ekonomskom razvoju, očuvanju prirodnih i kulturnih dobara i razvoju lokalnih zajednica;
- c) usaglašavanju nivoa usluga u cilju obezbjeđivanja jedinstvenih standarda za pružanje usluga u turizmu;
- d) zaštite korisnika turističke usluge i turističkih profesija;
- e) partnerskog odnosa privatnog i javnog sektora i civilnog društva kod planiranja, oblikovanja i plasmana turističkog proizvoda na tržištu;
- f) planiranja i ostvarivanja politike razvoja turizma u skladu sa strateškim dokumentima;
- g) sadržanim u Etičkom kodeksu u turizmu Svjetske turističke organizacije Ujedinjenih nacija.

DIO DRUGI - PLANIRANJE I RAZVOJ TURIZMA

Član 4.

(Planiranje)

- (1) Planiranje i razvoj turizma obuhvata donošenje strateških dokumenata, proglašenje i održivo korištenje turističkih prostora, te kategorizaciju turističkog mjesta.

- (2) Planiranje u oblasti turizma zasniva se na principima integrisanog razvoja turizma i ostalih komplementarnih djelatnosti, načelima održivog razvoja turizma, obezbjeđenja jedinstvenih standarda za pružanje usluga u turizmu, kao i saradnje javnog i privatnog sektora u kreiranju turističkog proizvoda, uz osiguranje efikasnog korištenja turističkog mjesta.
- (3) Održivim turizmom smatra se svaki vid turizma koji doprinosi zaštiti životne sredine, socijalnom i ekonomskom integritetu i unapređivanju prirodnih, stvorenih i kulturnih vrijednosti na trajnoj osnovi.

Član 5. (Planski dokument)

- (1) Planiranje i razvoj turizma realizira se putem Strategije razvoja turizma Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Strategija turizma).
- (2) Strategija turizma je strateški dokument koji definira srednjoročni razvoj turističke privrede u skladu sa ukupnim ekonomskim, socijalnim, ekološkim i kulturno – historijskim razvojem Kantona, sa osnovnim ciljevima i vizijom razvoja turizma Kantona i služi kao polazna osnova za izradu ostalih planskih dokumenata u turizmu.
- (3) Strategija turizma izrađuje se na osnovu strategije razvoja Kantona, prioriteta sektorskih strategija u Federaciji BiH i strateških dokumenata na nivou Bosne i Hercegovine, te dokumenata relevantnih za proces integracije Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju.
- (4) Strategiju turizma donosi Skupština Kantona, na prijedlog Vlade Kantona.
- (5) Strategija turizma se donosi na period važenja Strategije razvoja Kantona.
- (6) Strategija turizma sadrži minimalnu analizu postojećeg stanja razvoja turizma uključujući i osvrt na stanje i usklađenost prostorno-planske dokumentacije, viziju razvoja turizma, ciljeve razvoja turizma sa indikatorima, prioriteti i mjere sa indikatorima za ostvarenje strateških ciljeva, plan implementacije, indikativni finansijski okvir i ostale bitne elemente za planiranje razvoja turizma koji se definišu projektnim zadatkom.
- (7) Strategija turizma se realizuje putem akcionog plana i prostornih i urbanističkih planova u skladu sa zakonom koji reguliše oblast prostornog uređenja.

Član 6.

(Korištenje i upravljanje prirodnim bogatstvom ili dobra u općoj upotrebi)

- (1) Vlada Kantona može proglašeno prirodno bogatstvo ili dobro u općoj upotrebi pogodno za izgradnju turističke infrastrukture i turističke suprastrukture dati na korištenje i upravljanje pravnom licu dodjelom koncesije ili putem javno-privatnog partnerstva u skladu s propisima koji tretiraju oblasti koncesije i javno-privatnog partnerstva.
- (2) Navedeno u stavu (1) ovog člana ne odnosi se na zaštićena prirodna područja i speleološke objekte za koje je mogućnost davanja koncesija regulisana propisima iz oblasti zaštite prirode.

Član 7.

(Turističko mjesto)

- (1) Turističko mjesto je organizaciona i funkcionalna cjelina sa formiranom turističkom ponudom, prirodnim vrijednostima, kulturnim dobrima, znamenitostima od značaja za turizam, komunalnom, saobraćajnom i turističkom infrastrukturom i drugim sadržajima za smještaj i boravak turista na području jedinice lokalne samouprave (općina ili grad).
- (2) Zahtjev za kategorizaciju turističkog mjesta podnosi se Ministarstvu za privredu Kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo) od strane jedinice lokalne samouprave.
- (3) Ministarstvo proglašava područje jedinice lokalne samouprave za turističko mjesto na osnovu kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja.
- (4) Područje jedinice lokalne samouprave proglašava se kao turističko mjesto ukoliko ispunjava uslove propisane ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.
- (5) Ministar Ministarstva (u daljem tekstu: ministar), na prijedlog Turističkog vijeća, donosi pravilnik kojim će propisati bliže uslove i kriterije za proglašavanje turističkog mjesta, te odrediti kvalitativne i kvantitativne kriterije za proglašenje turističkog mjesta.

Član 8.

(Kategorizacija turističkih mjesta)

- (1) Osnov za razvrstavanje u kategorije turističkih mjesta po ovom zakonu čine općine/gradovi, shodno svom značaju za turizam.

(2) Osnovni kriteriji za kategorizaciju turističkih mjesta su:

- a) trogodišnji prosjek ostvarenog broja turističkih noćenja u turističkom mjestu (broj noćenja);
- b) broj noćenja iz tačke a) ovog stava po stanovniku turističkog mjesta (koeficijent intenziteta turističkog prometa);
- c) ukupna vrijednost prometa u turističkoj i ugostiteljskoj djelatnosti po stanovniku mjesta (koeficijent specifičnog turističkog prometa).

(3) Shodno kriterijima iz stava (2) ovog člana turistička mjesta se razvrstavaju u kategorije A, B, C i D.

Član 9.

(Komisija za kategorizaciju turističkog mjesta)

- (1) Ispunjenost propisanih uslova za razvrstavanje turističkog mjesta u kategoriju provjerava Komisija za kategorizaciju turističkih mjesta (u daljnjem tekstu: Komisija), koju rješenjem imenuje ministar.
- (2) Komisija se sastoji od tri člana od kojih je jedan član ispred Ministarstva, jedan član ispred Turističkog vijeća i jedan član ispred jedinice lokalne samouprave na čijem području se nalazi turističko mjesto koje je predmet kategorizacije.
- (3) Komisija sačinjava zapisnik o svom radu i dostavlja ga ministru sa prijedlogom za razvrstavanje turističkog mjesta u odgovarajuću kategoriju.
- (4) Razvrstavanje turističkog mjesta u kategoriju vrši se rješenjem koje donosi ministar.
- (5) Rješenje iz stava (4) ovog člana konačno je, a protiv istog se može pokrenuti upravni spor.
- (6) Rješenje iz stava (4) ovog člana podliježe reviziji nakon isteka roka od pet godina od dana njegovog dostavljanja.
- (7) Ministarstvo po službenoj dužnosti vodi računa o isteku roka iz stava (6) ovog člana.
- (8) Ministarstvo vodi evidenciju o proglašenim turističkim mjestima na području Kantona.

DIO TREĆI – TURISTIČKA DJELATNOST

POGLAVLJE I. OBAVLJANJE TURISTIČKE DJELATNOSTI

Član 10.

(Turistička djelatnost i turističke usluge)

- (1) Turistička djelatnost, u smislu ovog zakona, je pružanje usluga i posredovanje u turističkom prometu.
- (2) Turističke usluge, u smislu ovog zakona, su:
 - a) pružanje usluga putničke agencije,
 - b) pružanje usluga turističkih profesija (turističkog vodiča, pratioca, animatora, zastupnika),
 - c) pružanje ostalih turističkih usluga u seoskom, zdravstvenom, kongresnom, vjerskom, omladinskom, lovnom, ribolovnom, avanturističkom, zimskom, i drugim oblicima turizma.
- (3) Turistička djelatnost obuhvata:
 - a) organizovanje i provođenje putovanja i boravka lica,
 - b) posredovanje u pružanju pojedinačnih i grupnih usluga putovanja i boravaka i obavljanje drugih za njih vezanih usluga,
 - c) pružanje usluga turističkog vodiča, pratioca i zastupnika,
 - d) turističku animaciju,
 - e) usluge iznajmljivanja objekata, plovnih objekata za odmor i rekreaciju,
 - f) davanje obavijesti i savjeta o ponudi korištenja usluga prijevoza, boravka i drugih za putnika važnih usluga,
 - g) staranje o prtljagu putnika tokom korištenja turističkih usluga,
 - h) posredovanje kod osiguranja putnika i prtljage,
 - i) poslovi na razvijanju i organiziranju posebnih oblika turizma (seoski, zdravstveni, kongresni, lovno-ribolovni, planinski, vjerski, avanturistički, izletnički i dr.),
 - j) pribavljanje viza i drugih isprava potrebnih za prijelaz granice i boravak u inozemstvu,

- k) izdavanje u zakup vozila, bicikla, skijaške opreme i druge sportske opreme, kao i posredovanje kod davaoca usluga radi njihovog pribavljanja,
 - l) poslove u vezi s pribavljanjem dozvola za lov i ribolov,
 - m) poslove na organiziranju i izvođenju programa putovanja i boravka na zahtjev ili po programu putnika, grupe putnika ili pravnih lica-organizatora inicijative putovanja i boravka, organiziranje skupova ili izložbi sa ili bez putovanja i boravka sudionika, usluge u okviru kulturno-historijskog turizma, zdravstvenog, lovno-ribolovnog turizma, liječilišnog turizma, seoskog turizma i dr.,
 - n) prodaju i posredovanje u prodaji turističkih usluga,
 - o) prodaju autobuskih, avionskih i vozničkih karata,
 - p) prodaju ulaznica za sportske, kulturne i druge priredbe,
 - r) prodaju robe vezane za potrebe putovanja, posredovanje pri izdavanju i naplati putničkih čekova i kreditnih kartica,
 - s) i druge poslove vezane za turističku djelatnost.
- (3) Udruženja i fondacije mogu obavljati privredne djelatnosti samo ako je osnovna svrha takvih djelatnosti ostvarivanje ciljeva utvrđenih statutom. Udruženja mogu obavljati nesrodne privredne djelatnosti (privredne djelatnosti koje nisu neposredno povezane sa ostvarivanjem osnovnih statutarinih ciljeva udruženja) samo preko posebno osnovane pravne osobe.

Član 12.

(Obaveze pravnih i drugih lica)

Subjekti iz člana 11. ovog zakona, koji obavljaju turističku djelatnost, pri pružanju usluga u turizmu dužni su da:

- Član 11.**
(Subjekti koji mogu obavljati turističku djelatnost)
- (1) Turističku djelatnost obavljaju pravna i fizička lica koja su registrovana za obavljanje turističke djelatnosti, odnosno imaju rješenje nadležnog općinskog/gradskog organa i ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom.
 - (2) Pod uslovima propisanim ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovoga zakona pojedine vrste turističkih usluga mogu pružati i:
 - a) subjekti/javne ustanove koje upravljaju zaštićenim područjima prirode,
 - b) specijalne bolnice i liječilišta u zdravstvenom turizmu,
 - c) ustanove u kulturi,
 - d) udruženja i fondacije,
 - e) škole i druge odgojno-obrazovne i nastavne ustanove,
 - f) vjerske organizacije.
- a) posluju u skladu sa odredbama ovog zakona, propisima donesenim na osnovu ovog zakona i dobrih poslovnih običaja,
 - b) na ulazu u poslovni prostor vidno istaknu firmu i radno vrijeme i da se pridržavaju utvrđenog radnog vremena u poslovanju,
 - c) na zahtjev korisnika usluga izjasne se da li nastupaju u svojstvu organizatora putovanja ili posrednika i koliki obim ovlaštenja imaju pri zastupanju drugih turističkih agencija,
 - d) da objave uslove, sadržaj i cijenu svake pojedine usluge i pridržavaju se tih uslova, sadržaja i cijena,
 - e) u okviru turističkog objekta utvrde i naplate istu cijenu za pruženu uslugu domaćim i stranim korisnicima turističkih usluga,
 - f) za svaku izvršenu uslugu, korisniku izdaju račun, kartu ili potvrdu s brojem kojom se potvrđuje prijem uplate čuvaju kopije tih dokumenata i za vrijeme koje je određeno propisima iz područja računovodstva, odnosno najmanje godinu dana od izdavanja računa,
 - g) u prostorijama i na mjestima gdje se prodaju turističke usluge voditi knjigu žalbe, te u roku od 15 dana odgovoriti na svaki izneseni prigovor, te prigovor korisnika turističke usluge dostaviti nadležnoj inspekciji u roku od pet dana od dana podnošenja prigovora.
 - h) vode poslovne knjige u skladu sa važećim propisima.

Član 13.**(Uslovi za obavljanje turističke djelatnosti)**

- (1) Subjekt za obavljanje turističke djelatnosti mora obezbijediti poslovni prostor, uređaje i opremu kao i uslove u pogledu zaposlenih lica, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Subjekt može da počne obavljati turističku djelatnost kada:
 - a) se kod nadležnog suda registruje za obavljanje turističke djelatnosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija poslovnih subjekata, ili
 - b) od nadležnog općinskog/gradskog organa (u daljem tekstu: nadležni organ) dobije rješenje kojim se odobrava obavljanje turističke djelatnosti, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano, ili
 - c) se kod nadležnog ministarstva registruje za obavljanje turističke djelatnosti u skladu sa propisima iz oblasti udruženja i fondacija, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.
- (3) U obavljanju turističke djelatnosti subjekti iz člana 11. ovog zakona dužni su poslovati u skladu sa važećim propisima i poslovnim običajima u turizmu (uzansama).

Član 14.**(Zabranjena oglašavanja i reklamiranja)**

Zabranjuje se pružaocu usluga u turizmu da neposredno ili posredno, putem javnih glasila, internetom, promotivnim materijalom i sl., oglašava i/ili reklamira pružanje turističkih usluga, ako ne ispunjava uslove propisane federalnim zakonom i podzakonskim aktima iz oblasti turističke djelatnosti (u daljem tekstu: federalni propis), ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona, te drugim važećim propisima.

Član 15.**(Ostali subjekti)**

- (1) Sportski klubovi i savezi, sindikati, škole i druge obrazovne ustanove, kulturno-umjetnička društva, udruženja penzionera, stručna udruženja i sl. (u daljem tekstu: organizacije), mogu organizovati putovanje i boravak isključivo za svoje članove.
- (2) Organizacije mogu organizovati putovanje i boravak iz stava (1) ovog člana samo povremeno i bez sticanja dobiti.

(3) Propaganda i predstavljanje putovanja i boravka iz stava (1) ovog člana dopuštena je samo svojim sredstvima u vidu obavijesti i saopćenja članovima organizacije.

(4) Organizacije su obavezne za organizaciju putovanja i boravak iz stava (1) ovog člana koristiti samo prijevozna sredstva u kojima su putnici i prtljaga osigurani.

Član 16.**(Period obavljanja turističke djelatnosti)**

- (1) Turistički subjekt posluje tokom cijele godine ili sezonski.
- (2) Turistički subjekt utvrđuje period poslovanja iz stava (1) ovog člana za svaki objekt posebno, prilikom podnošenja zahtjeva za pružanje usluga kod nadležnog organa prema mjestu gdje se nalazi objekt.
- (3) Turistički subjekt određene poslove iz svoje djelatnosti može obavljati i povremeno za vrijeme trajanja određenih manifestacija.

POGLAVLJE II. PUTNIČKA AGENCIJA**Član 17.****(Putnička agencija)**

- (1) Putničkom agencijom u smislu ovog zakona, smatra se pravno lice upisano u registar društava koja se bave organizovanjem turističkih i poslovnih putovanja i boravaka, posredovanjem i pružanjem svih ostalih usluga u vezi s tim, te prodajom svog vlastitog turističkog proizvoda kojeg stvara objedinjavanjem raznih vrsta turističkih usluga.
- (2) Prema vrsti usluga koje pružaju putničke agencije su:
 - a) putnička agencija organizator putovanja i
 - b) putnička agencija posrednik (subagent).
- (3) Poslovi iz stava (1) ovog člana mogu se obavljati i putem interneta.
- (4) Korištenje naznake "putnička agencija", usluge putničke agencije, minimalno-tehnički uslovi koje moraju ispunjavati putničke agencije i način pružanja usluga, uslovi za pružanje usluga putničke agencije, sadržaj zahtjeva putničke agencije za izdavanje rješenja o odobrenju za rad, sadržaj rješenja, obaveze putničke agencije i prijevoz putnika, jamčevina, ugovor o osiguranju, grupna putovanja, program, prospekt ili

katalog putovanja, poslovni prostor i poslovnica, voditelj poslovnice, uslovi za voditelja poslovnice, kao i prestanak pružanja usluga putničke agencije propisani su federalnim propisima.

Član 18.

(Usluge putničke agencije putem interneta - elektronska prodaja)

- (1) Putnička agencija koja prodaje uslugu putniku putem interneta (elektronska prodaja), posluje u skladu sa ovim zakonom i propisima kojim se uređuje elektronsko poslovanje, unutrašnja trgovina i zaštita potrošača.
- (2) Putnička agencija iz stava (1) ovog člana mora da ima registrovan nacionalni internet domen Bosne i Hercegovine preko koga prodaje usluge.
- (3) Putnička agencija iz stava (1) ovog člana na svojoj internet stranici, odnosno web prezentaciji mora vidno da objavi slijedeće podatke:
 - a) poslovno ime i jedinstveni identifikacioni broj;
 - b) adresu, sjedište, odnosno poslovnica ili izdvojeno mesto;
 - c) kontakt podatke (telefon, e-mail adresa i dr);
 - d) broj i kategorija licence;
 - e) garanciju putovanja, osiguravača, rok važenja garancije, kao i visinu jemstva;
 - f) opšte uslove putovanja;
 - g) program putovanja koji se prodaje, sa propisanim elementima;
 - h) ime i prezime i kontakt lica zaduženog za prijem reklamacije;
 - i) broj tekućeg računa putničke agencije.
- (4) Ako putnička agencija putem društvenih mreža, drugih sajtova i sl, daje obavještenje o turističkom putovanju, izletu i drugim uslugama koje pruža, dužna je da ispuni uslove iz stava (3) ovog člana.

Član 19.

(Licenca)

- (1) Putnička agencija organizator putovanja iz člana 17. stav (2) tačka a) ovog zakona, nakon pribavljanja rješenja o odobrenju za rad iz člana 17. stav (4) ovog zakona, za organizovanje turističkog putovanja dužan je od Ministarstva pribaviti licencu za organizovanje turističkog putovanja (u daljem tekstu: licenca).

(2) U postupku izdavanja licence, Ministarstvo utvrđuje da li je putnička agencija organizator putovanja registrovan za obavljanje predmetne djelatnosti, odnosno da li su ispunjeni uslovi propisani zakonom.

(3) Uz zahtjev za izdavanje licence, ovlašteno lice putničke agencije organizatora putovanja podnosi sljedeću dokumentaciju (original ili ovjerenu kopiju):

- a) rješenje o upisu u sudski registar,
- b) rješenje nadležnog organa kojim se odobrava obavljanje djelatnosti,
- c) potvrdu nadležnog suda da nad putničkom agencijom organizatorom putovanja nije otvoren postupak stečaja ili likvidacije,
- d) potvrdu nadležnog suda da putničkoj agenciji organizatoru putovanja nije izrečena zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti i njegovom odgovornom licu,
- e) rješenje nadležnog poreznog ureda Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine o određivanju jedinstvenog identifikacionog broja ili uvjerenje Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine o određivanju PDV broja,
- f) odluku o osnivanju poslovne jedinice ukoliko su iste osnovane,
- g) adrese poslovnih jedinica ukoliko su iste osnovane,
- h) akt o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta ili spisak zaposlenih koji direktno rade na organizaciji turističkog putovanja,
- i) dokaz o registraciji obveznika doprinosa obaveznog osiguranja od Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine,
- j) spisak ovjerenih paket aranžmana ili izleta realizovanih u prethodnoj godini, izuzev novoosnovane putničke agencije organizatora putovanja,
- k) opće uslove putovanja usklađene sa standardima turističke djelatnosti i ovjerene od strane ovlaštenog lica putničke agencije organizatora putovanja,
- l) dokaz o posjedovanju jemstva definisanog federalnim propisima.

Član 20.**(Izdavanje licence)**

- (1) Ministarstvo izdaje licencu u formi rješenja najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog i potpunog zahtjeva putničke agencije organizatora putovanja.
- (2) Licenca iz stava (1) ovog člana podliježe reviziji nakon isteka tri godine od dana dostavljanja.
- (3) Ministarstvo, po službenoj dužnosti, vodi računa o isteku roka iz stava (2) ovog člana.
- (4) Licenca je konačna i protiv nje nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.
- (5) Podnosilac zahtjeva za izdavanje licence snosi troškove postupka i troškovi se plaćaju prilikom podnošenja zahtjeva. Troškovi izdavanja licence uplaćuju se u korist Budžeta Kantona.
- (6) Na sva pitanja koja se odnose na izdavanje licence koja ovim zakonom nisu posebno uređena, primjenjuju se odgovarajuće odredbe zakona koji uređuje upravni postupak.
- (7) Ministarstvo vodi Registar izdatih licenci putničke agencije organizatora putovanja.
- (8) Ministar pravilnikom propisuje oblik, sadržaj i način vođenja Registra izdatih licenci.

Član 21.**(Prestanak važenja licence)**

- (1) Licenca prestaje da važi:
 - a) brisanjem iz Registra izdatih licenci na osnovu zahtjeva nosioca licence,
 - b) podjelom putničke agencije organizatora putovanja na dva ili više društava ili iz drugog razloga utvrđenog Zakonom o privrednim društvima („Službene novine Federacije BiH”, broj: 8/15 i 75/21),
 - c) ako putnička agencija organizator putovanja prestane ispunjavati uslove iz člana 19. ovog zakona.
- (2) Rješenje o prestanku važenja licence donosi ministar.

- (3) Rješenje iz stava (2) ovog člana je konačno i protiv njea nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Član 22.**(Oduzimanje licence)**

- (1) Ministar donosi rješenje o oduzimanju licence putničkoj agenciji organizatoru putovanja ako u postupku revizije ili inspekcijskog pregleda utvrdi:
 - a) da je putnička agencija organizator putovanja prestao ispunjavati uslove propisane federalnim propisom i uslove propisane u članovima 19. i 21. ovog zakona,
 - b) da su usljed neizvršenja ili djelimičnog izvršenja općih uslova putovanja ili programa putovanja greškom putničke agencije organizatora putovanja, u skladu sa uzansama, nastupile teže posljedice po korisnika turističke usluge (ugrožavanje zdravlja, nije obezbijeđen smještaj ili povratak u zemlju, putovanje je neopravdano trajalo duže od onog predviđenog programom putovanja i sl.),
 - c) da putnička agencija ogranizator putovanja nudi ili prodaje programe putovanja bez ugovora o organizovanju putovanja ili ekskurzije, manjak ležajeva u ugostiteljskom objektu i sl.),
 - d) da je putnička agencija organizator putovanja otkazao korisniku turističke usluge, a nije u zakonskom roku izvršio povrat uplaćenih sredstava,
 - e) da je putničkoj agenciji organizatoru putovanja u periodu važenja licence dva puta u roku od godinu dana izrečena novčana kazna za prekršaj ili neizvršavanje ugovorenih obaveza,
 - f) da je licenca izdata putničkoj agenciji organizatoru putovanja na osnovu neistinitih podataka i
 - g) da putnička agencija organizator putovanja nije u toku godine prodao nijedan turistički paket aranžman posrednicima u organizaciji putovanja (subagentima).
- (2) U slučaju oduzimanja licence, putnička agencija organizator putovanja može da realizuje samo prethodno ugovorena putovanja.
- (3) Putnička agencija organizator putovanja, kojem je oduzeta licenca, može da obavlja djelatnost putničke agencije posrednika (subagenta), ako ispunjava uslove za tu djelatnost propisane važećim federalnim propisima.

- (4) Putnička agencija organizator putovanja, kojem je oduzeta licenca, ne može podnijeti zahtjev za dobijanje licence prije isteka roka od godinu dana od dana dostavljanja rješenja o oduzimanju licence.
- (5) Rješenje iz stava (1) ovog člana je konačno i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.
- e) da zna najmanje jedan svjetski jezik na kojem će pružati usluge turističkog vodiča,
- f) da mu pravosnažnom presudom ili rješenjem o prekršaju nije izrečena zaštitna mjera zabrane obavljanja poslova turističkog vodiča, dok ta mjera traje,
- g) da udovoljava propisanim zdravstvenim uslovima.

POGLAVLJE III. TURISTIČKI VODIČ, PRATILAC, ANIMATOR I ZASTUPNIK

Član 23.

(Turistički vodič)

- (1) Turistički vodič je lice koje turistima pokazuje i stručno objašnjava prirodne ljepote i rijetkosti, kulturno-historijske spomenike, umjetnička djela, etnografske i druge znamenitosti, historijske događaje i legende o tim događajima i licima, društveno političke tokove i događanja, te ekonomska dostignuća mjesta i područja.
- (2) Ne smatra se turističkim vodičem stručni radnik koji obavlja poslove vodiča na svom radnom mjestu kod pravnog ili fizičkog lica unutar poslovnog prostora u kojem radi (muzej, galerija, nacionalni park i sl.), stručni radnik putničke agencije koji prati grupu turista iz mjesta u mjesto, vodič u planinama i jamama, u lovu i ribolovu, kao i voditelj i pratilac ekscurzije i izleta.
- (3) Turistički vodič vođenje grupe ili pojedinca predaje stručnom licu zaposlenom unutar institucija kulture (muzeji, galerije i sl.), unutar zaštićenih dijelova prirode ili u prostoru pravnog lica koje upravlja određenom atrakcijom.
- (4) Rješenje kojim se stranom državljaninu odobrava pružanje usluga turističkog vodiča vrijedi za vremenski period za koji je ta dozvola izdata.
- (5) Sadržaj rješenja o odobrenju za pružanje usluga turističkog vodiča propisan je federalnim propisom.
- (6) Pravosnažno rješenje o odobrenju za pružanje usluga turističkog vodiča upisuje se u Upisnik turističkih vodiča koji vodi nadležni organ.
- (7) Oblik, sadržaj i način vođenja Upisnika iz stava (6) ovog člana propisan je federalnim propisom.
- (8) Prestanak odobrenja za pružanje usluga turističkog vodiča, postupak, način polaganja i program stručnog ispita, te način obavljanja poslova turističkog vodiča propisani su federalnim propisom.

Član 25.

(Iskaznica turističkog vodiča)

- (1) Za pružanje usluga turističkog vodiča, turistički vodič dužan je imati odobrenje koje na njegov zahtjev izdaje nadležni organ, na čijem području turistički vodič ima prebivalište.
- (2) Odobrenje iz stava (1) ovog člana izdat će se licu koje ispunjava sljedeće uslove:
- a) da je državljanin Bosne i Hercegovine,
- b) da ima poslovnu sposobnost,
- c) da ima najmanje srednju stručnu spremu,
- d) da ima položen stručni ispit za turističkog vodiča,
- (1) Turistički vodič, pri obavljanju poslova turističkog vodiča, mora imati iskaznicu turističkog vodiča, kojom se utvrđuje njegovo svojstvo. Iskaznicu turističkog vodiča, turistički vodič pri obavljanju poslova mora nositi na vidljivom mjestu.
- (2) Obrazac i izgled iskaznice turističkog vodiča, kao i način njenog izdavanja i upotrebe propisan je federalnim propisom.
- (3) Iskaznicu turističkog vodiča izdaje Ministarstvo, na zahtjev podnosioca na propisanom obrascu.
- (4) Troškove izrade iskaznice snosi turistički vodič.
- (5) Evidenciju o izdatim iskaznicama vodi Ministarstvo.

Član 26.**(Turistički pratilac)**

- (1) Turistički pratilac je lice koje obavlja operativno-tehničke poslove u vođenju i praćenju turista, te daje turistima obavijesti o svrsi putovanja.
- (2) Turistički pratilac je lice koje ispunjava uslove iz člana 24. ovog zakona, osim uslova iz stava (2) tačke d) tog člana.
- (3) Putnička agencija ne može obavljanje poslova turističkog pratioca povjeriti licu koje ne ispunjava uslove propisane ovim zakonom.

Član 27.**(Turistički animator)**

- (1) Turistički animator je fizičko lice koje planira i ostvaruje programe provođenja slobodnog vremena turista, a koji se odnose na sportsko-rekreativne, zabavne i kulturno-društvene sadržaje.
- (2) Za turističkog animatora vrijede odredbe ovog zakona koje se odnose na turističkog pratioca.

Član 28.**(Turistički zastupnik)**

- (1) Turistički zastupnik je pravno ili fizičko lice koje zastupa domaću ili stranu putničku agenciju organizatora putovanja ili posrednika (subagenta) u odredištima putovanja.
- (2) Putnička agencija organizator putovanja, odnosno posrednik (subagent), dužan je pismeno obavijestiti davaoca usluga o turističkom zastupniku, njegovim ovlaštenjima i svim eventualnim promjenama.
- (3) Ovlaštenja turističkog zastupnika su sljedeća:
 - a) štiti interese i prava putnika i putničke agencije kod davaoca usluga,
 - b) pruža obavještenja i uputstva putnicima kod izvršavanja programa putovanja i dodatnih usluga,
 - c) naručuje dodatne usluge u ime putničke agencije prema dobivenim ovlaštenjima,
 - d) posreduje u pribavljanju dodatnih usluga za putnike (izleti, kulturne i sportske priredbe i sl.),
 - e) obavlja i druge poslove potrebne za zaštitu interesa putnika i organizatora putovanja.

POGLAVLJE IV. OSTALE TURISTIČKE USLUGE**Član 29.****(Seoski turizam)**

Seoski turizam, u smislu ovog zakona, je boravak turista u domaćinstvu koje je organizovano kao turističko–seoska privreda (u daljem tekstu: seosko domaćinstvo) radi odmora i rekreacije s mogućnošću učestvovanja u aktivnostima seoskog domaćinstva.

Član 30.**(Turističke usluge u seoskom turizmu)**

- (1) Turističke usluge u seoskom turizmu naročito su: iznajmljivanje konja za jahanje, zaprega, škola jahanja, lov i ribolov, organiziranje branja plodova i gljiva, berbe voća i povrća, ubiranje ljetine, foto safari i druge usluge u seoskom domaćinstvu.
- (2) Turističke usluge iz stava (1) ovog člana može pružati vlasnik seoskog domaćinstva s članovima svoje porodice ukoliko ispunji uslove propisane ovim zakonom i drugim propisima.
- (3) Ukoliko se u seoskom domaćinstvu pružaju usluge smještaja i ishrane, objekti moraju ispunjavati minimalno-tehničke uslove u skladu sa propisima koji regulišu ugostiteljsku djelatnost.

Član 31.**(Rješenje o odobrenju za pružanje turističkih usluga u seoskom domaćinstvu)**

- (1) Za pružanje turističkih usluga iz člana 30. ovog zakona član seoskog domaćinstva dužan je pribaviti rješenje o odobrenju za pružanje turističkih usluga u seoskom domaćinstvu od nadležnog organa prema mjestu pružanja usluga.
- (2) Rješenje iz stava (1) ovog člana izdat će se na zahtjev člana seoskog domaćinstva koji ispunjava sljedeće uslove:
 - a) da je državljanin Bosne i Hercegovine,
 - b) da je poslovno sposoban,
 - c) da je vlasnik ili nosilac prava korištenja objekta i/ili zemljišta na kojem će se pružati turističke usluge u seoskom turizmu,
 - d) da ispunjava propisane zdravstvene uslove,
 - e) da mu nije pravosnažnom sudskom presudom ili rješenjem o prekršaju izrečena mjera sigurnosti ili zaštitna mjera zabrane pružanja usluga u seoskom domaćinstvu.

- (3) Nadležni organ dužan je riješiti o zahtjevu iz stava (2) ovog člana u roku od 15 dana od dana podnošenja potpunog zahtjeva sa potrebnom dokumentacijom.
- (4) Izuzetno od stava (1) ovog člana, član seoskog domaćinstva koji ima odobrenje za pružanje ugostiteljskih usluga u seoskom domaćinstvu, u skladu sa propisima iz oblasti ugostiteljske djelatnosti, može, uz prethodnu obavijest nadležnom organu, pružati usluge iz člana 30. ovog zakona, uz ispunjavanje uslova propisanih i ovim zakonom.
- (5) Protiv rješenja iz stava (1) ovog člana može se izjaviti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
- d) ako se turističke usluge u seoskom domaćinstvu ne počnu pružati u roku od godine dana od dana konačnosti rješenja.
- (2) Nadležni organ donosi rješenje o prestanku važenja rješenja iz stava (1) ovog člana i dostavlja nadležnoj inspekciji, nadležnom poreznom uredu i Ministarstvu.
- (3) Protiv rješenja iz stava (1) ovog člana može se izjaviti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.

Član 32.

(Sadržaj rješenja)

- (1) Rješenje iz člana 31. ovog zakona sadrži:
- ime i prezime, datum i mjesto rođenja, te adresu podnosioca zahtjeva,
 - vrste turističkih usluga koje će se pružati,
 - naznaku pruža li se usluga tokom cijele godine ili sezonski.
- (2) Rješenje iz stava (1) ovog člana nadležni organ dostavlja Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove, nadležnom poreznom uredu i Ministarstvu.
- (3) Za pružanje turističkih usluga članu seoskog domaćinstva mogu pomagati članovi njegovog domaćinstva.

Član 33.

(Prestanak važenja rješenja)

- (1) Rješenje o odobrenju iz člana 31. ovog zakona prestaje važiti:
- odjavom, danom navedenim u odjavi ili danom podnošenja odjave nadležnom organu u slučaju ako je u odjavi naveden datum unatrag,
 - ako je inspeksijskim nadzorom utvrđeno da za pružanje turističkih usluga nisu ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom, propisima donesenim na osnovu ovog zakona, a utvrđeni nedostaci nisu otklonjeni u ostavljenom roku, sa danom isteka tog roka,
 - ako nadležni organ naknadno utvrdi da je izdano rješenje zasnovano na neistinitim podacima ili krivotvorenim dokumentima,

Član 34.

(Turističke usluge u drugim oblicima turizma)

- (1) Turističke usluge mogu se pružati i u lovno-ribolovnom, kongresnom, zdravstvenom, planinskom, avanturističkom, sportskom, vjerskom, kulturnom, omladinskom turizmu, na divljim vodama, na skijaškom terenu i drugim oblicima turizma.
- (2) Za obavljanje turističkih usluga iz stava (1) ovog člana pravna i fizička lica dužna su pribaviti rješenje kojim se odobrava obavljanje turističke djelatnosti od nadležnog organa, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.
- (3) Uslugama na skijaškom terenu u smislu ovog zakona smatra se davanje na korištenje prostora, uređaja i opreme za rekreativno i sportsko skijanje, skijašku obuku i druge rekreativne i sportske aktivnosti na snijegu, te iznajmljivanje skijaške opreme, usluge korištenja ski i bebi liftova, žičara i sl.
- (4) Obaveze pravnog ili fizičkog lica koje upravlja skijaškim terenom propisane su federalnim propisom.
- (5) Uslugama u omladinskom turizmu, u smislu ovog zakona, smatra se organizovanje i provođenje boravka turista u hostelima ili drugim objektima koji su predviđeni za omladinu kao što su: studentski i omladinski domovi, kampovi, organiziranje kulturno-zabavnih, muzičkih, edukativnih i drugih programa iz sadržaja koji su u vezi sa boravkom omladine.

Član 35.

(Lovno-ribolovni turizam)

- (1) Pod turističkim uslugama u lovno-ribolovnom turizmu podrazumijevaju se usluge prihvata i smještaja lovaca i ribolovaca u odgovarajuće objekte, organizovanje lova i ribolova i pružanje drugih usluga za potrebe lovno-ribolovnog turizma, kao što su usluge prijevoza do lovišta i po lovištu, obuku i iznajmljivanje lovačkih pasa, iznajmljivanje lovačkog oružja i sl.

- (2) Turističke usluge u lovno-ribolovnom turizmu mogu pružati lica registrovana za obavljanje te djelatnosti, u skladu sa propisima iz oblasti lova i ribolova.
- (3) Lica iz stava (2) ovog člana dužna su turistima pružati usluge u skladu sa odredbama ovog zakona i propisima iz oblasti lova i ribolova.
- (4) Usluge smještaja u objektima lovno-ribolovnog turizma pružaju se u skladu sa zakonom koji reguliše oblast ugostiteljstva.

Član 36.

(Turističke usluge u kongresnom turizmu)

- (1) Turističke usluge u kongresnom turizmu obuhvataju usluge organizovanja, promocije i/ili održavanje kongresa, konferencija i sličnih događaja, sa ili bez usluge osoblja za provedbu i opremanje prostora u kojem se takvi događaji održavaju.
- (2) Usluge iz stava (1) ovog člana mogu pružati pravna lica iz člana 11. ovog zakona.
- (3) Na pružanje usluga kongresnog turizma iz stava (1) ovog člana koje za svoje članove, korisnike i zaposlenike organizuje pravno lice, u okviru svoje djelatnosti ili u skladu sa svojim općim aktima, ne primjenjuju se odredbe ovog Zakona.

Član 37.

(Rješenje o odobrenju za pružanje usluga u kongresnom turizmu)

- (1) Za pružanje usluga u kongresnom turizmu iz člana 36. ovog zakona pravna lica dužna su pribaviti rješenje o ispunjavanju minimalno-tehničkih uslova od nadležnog organa prema mjestu svog sjedišta.
- (2) Rješenje iz stava (1) ovog člana dostavlja se Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove, nadležnom poreznom uredu i Ministarstvu.
- (3) Troškove postupka izdavanja rješenja snosi podnosilac zahtjeva.
- (4) Protiv rješenja iz stava (1) ovog člana može se izjaviti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
- (5) Na prestanak važenja rješenja iz stava (1) ovog člana na odgovarajući način primjenjuju se odredbe člana 33. ovog zakona.

Član 38.

(Turističke usluge u zdravstvenom turizmu)

- (1) Pod turističkim uslugama u zdravstvenom turizmu smatraju se usluge medicinskog turizma, lječilišnog turizma i wellnessa.
- (2) Usluge medicinskog turizma obuhvataju usluge zdravstvene zaštite povezane sa putovanjem izvan mjesta boravka.
- (3) Usluge lječilišnog turizma obuhvataju usluge u kojima se stručno i kontrolisano koriste prirodni ljekoviti postupci, pružaju raznolike aktivnosti vezane uz zdravlje, aktivan odmor, zdrava hrana (SPA, banje, terme i sl.) u cilju poboljšanja i očuvanja zdravstvenih i psihofizičkih sposobnosti.
- (4) Wellness usluge (holistički i medicinski wellness) obuhvataju organizirano provođenje zdravstveno-preventivnih i kurativnih programa u svrhu prevencije bolesti, te unapređenja zdravlja.
- (5) Holistički wellness: beauty, psihofizička rekuperacija (fitnes, yoga, meditacija), masaža i sl. Holistička metoda obuhvata cjelovito liječenje čovjeka na metaboličkoj, fizičkoj, psihološkoj, sociološkoj i duhovnoj razini. U holističke pristupe spadaju: tradicionalna kineska medicina, tibetanska medicina, indijska medicina i sa njom najviše zastupljena ayurveda.
- (6) Medicinski wellness: zdravstveno-preventivni i kurativni tretmani pod stručnim nadzorom multidisciplinarnog tima (ljekar, nutricionist, fizioterapeut, psiholog).

Član 39.

(Pružaoци usluga u zdravstvenom turizmu)

- (1) Usluge u zdravstvenom turizmu iz člana 38. ovog zakona mogu pružati specijalne bolnice, lječilišta i druge zdravstvene ustanove, pravna lica registrovana za obavljanje zdravstvene djelatnosti i zdravstveni radnici koji samostalno obavljaju privatnu praksu u skladu sa posebnim propisima kojima je regulisana zdravstvena zaštita, za korisnike svojih zdravstvenih usluga.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, wellness usluge mogu pružati subjekti iz člana 11. stav (1) ovog zakona.

- (3) Pružalac usluga u zdravstvenom turizmu pruža usluge u skladu sa odredbama ovog zakona, propisima donesenim na osnovu ovog zakona i u skladu sa odredbama posebnih propisa kojima je regulisana pojedina usluga zdravstvenog turizma iz člana 38. ovog zakona.
- (4) Pružalac usluga u zdravstvenom turizmu iz stava (1) ovog člana može pružati usluge organizovanja putovanja, bez osnivanja turističke agencije, samo za korisnike svojih usluga iz člana 38. ovog zakona.

Član 40.

(Rješenje o odobrenju za pružanje usluga u zdravstvenom turizmu)

- (1) Za pružanje usluga u zdravstvenom turizmu iz člana 38. ovog zakona pravna i fizička lica dužna su pribaviti rješenje o ispunjavanju uslova za obavljanje zdravstvene djelatnosti od nadležnog organa u skladu sa posebnim propisima kojima je regulisana zdravstvena zaštita, odnosno rješenje o odobrenju za pružanje tih turističkih usluga od nadležnog organa prema mjestu svog sjedišta.
- (2) Na rješenje iz stava (1) ovog člana na odgovarajući način primjenjuju se odredbe člana 37. ovog zakona.

Član 41.

(Turističke usluge u planinskom turizmu)

- (1) Pod turističkim uslugama u planinskom turizmu podrazumijevaju se usluge prihvata i smještaja planinara i turista u planinarske objekte, organizovanje planinarsko-pješačkih tura i pružanje usluga planinarskih vodiča za potrebe planinskog turizma.
- (2) Turističke usluge u planinskom turizmu mogu pružati registrovane planinarske organizacije, u skladu sa propisima iz oblasti planinarstva.
- (3) Planinarski vodič je osoba koja se bavi planinarenjem duže vrijeme i školovana na kursu u organizaciji verifikovanog planinarskog saveza ili planinarskog društva, uz obavezno kontinuirano usavršavanje i obuku i licencirana od strane Komisije za vodiče Planinarskog saveza Federacije Bosne i Hercegovine
- (4) Na pružanje usluga planinskog turizma iz stava (1) ovog člana koje pružaju registrovane planinarske organizacije za svoje članove, korisnike, u okviru svoje djelatnosti ili u skladu sa svojim općim aktima, ne primjenjuju se odredbe ovog zakona.

Član 42.

(Turističke usluge u avanturističkom turizmu)

- (1) Turističke usluge u avanturističkom turizmu su usluge koje uključuju sportsko-rekreativne ili avanturističke aktivnosti (skijanje, jahanje, gorsko-planinsko vođenje, brdski biciklizam, padobransko jedrenje /paragliding/, zmajarenje, skakanje s užetom /bungee-jumping/, špiljarenje i sl.).
- (2) Usluge iz stava (1) ovog člana pružaju subjekti iz člana 11. ovog zakona pod uslovima propisanim federalnim propisom, ovim zakonom, propisima donesenim na osnovu ovog zakona i drugim propisima koji uređuju pružanje istih.
- (3) Za aktivnosti koje se provode na nepristupačnim mjestima, kao i specifičnim destinacijama što se tiče prirodnih i klimatskih uvjeta (rijeke, planine i sl.), organizator i/ili lica koja ih izvođe dužni su izvršiti procjenu rizika te donijeti planove i procedure otklanjanja opasnosti (elaborat spašavanja).
- (4) Lica iz stava (3) ovog člana moraju biti osposobljena za postupke i djelovanja u slučaju nesreće ili opasnostima prema posebnom programu koji provodi Kantonalni štab civilne zaštite.

Član 43.

(Način pružanja usluga u avanturističkom turizmu)

- (1) Pružalac turističkih usluga iz člana 42. ovog zakona obavezan je:
- imati odgovarajuće licence/dozvole nadležnih institucija ili udruženja kojima se utvrđuje sposobnost i nivo vještine obavljanja aktivnosti ili angažovati takvo lice;
 - imati odgovarajuću opremu za pružanje usluge, uz deklaraciju ovlaštenih proizvođača ili atestiranu prema važećim standardima u ispravnom stanju,
 - pribaviti koncesiju u skladu sa propisima kojima se uređuju koncesije, ukoliko je ista potrebna za pružanje usluge,
 - upotrebljavati opremu prema uputama proizvođača,
 - osigurati sredstva komunikacije,
 - osigurati pribor za prvu pomoć ovisno o aktivnosti,
 - osigurati ličnu opremu za korisnike usluga,
 - u skladu sa procjenom opasnosti, osigurati prisustvo hitne medicinske pomoći i drugih službi za spašavanje,

- i) prije započinjanja pružanja usluge, istaknutom informacijom u pisanom obliku, te usmeno, upoznati korisnika usluge s vrstama rizika provođenja usluge, te načinom korištenja opreme,
- j) osigurati korisnike usluga od posljedica nesretnog slučaja, te upoznati korisnika usluge sa sadržajem ugovora o osiguranju (policom osiguranja).

(2) Licima mlađim od 18 godina usluge iz člana 42. stav (1) ovog zakona mogu se pružati samo uz pismenu saglasnost roditelja odnosno staratelja, ukoliko roditelj, odnosno staratelj nije prisutan.

(3) Pružalac usluga iz člana 42. stav (1) ovog zakona može odbiti pružanje usluga licu mlađem od 18 godina, bez obzira na saglasnost roditelja odnosno staratelja.

Član 44.

(Rješenje o odobrenju za pružanje usluga u avanturističkom turizmu)

(1) Za pružanje usluga u avanturističkom turizmu lice iz člana 42. ovog zakona dužno je pribaviti rješenje o ispunjavanju minimalno-tehničkih uslova, odnosno rješenje o odobrenju za pružanje tih turističkih usluga izdatog od strane nadležnog organa prema mjestu svog sjedišta.

(2) Na rješenje iz stava (1) ovog člana na odgovarajući način primjenjuju se odredbe člana 37. ovog zakona.

Član 45.

(Turističke usluge na divljim vodama)

(1) Turističke usluge na divljim vodama su: rafting, kajak, kanu, kanjoning, speleo-ronjenje, hidrospeed (hydrospeed) kao i ostale slične aktivnosti.

(2) Usluge iz stava (1) ovog člana mogu pružati subjekti iz člana 11. ovog zakona pod uslovima propisanim ovim zakonom i drugim propisima i u skladu sa zakonom koji reguliše oblast unutrašnje plovidbe.

(3) Davalac usluga iz stava (2) ovog člana može obavljati djelatnost pod uslovom da od nadležnog organa pribavi rješenje u skladu sa članom 48. ovog zakona.

(4) Na pružanje usluga iz stava (1) ovog člana na odgovarajući način primjenjuju se odredbe člana 42. stav (3), (4) i (5).

Član 46.

(Turističke usluge u raftingu)

(1) Turističke usluge u raftingu su:

- a) iznajmljivanje prostora uz uređene i djelimično ili potpuno zaštićene obale,
- b) iznajmljivanje plovnih objekata za odmor i rekreaciju,
- c) prihvat, čuvanje i održavanje plovila,
- d) usluge snabdijevanja raftera (vodom, namirnicama, rezervnim dijelovima, opremom i sl.),
- e) obuka za skipere i voditelje čamaca,
- f) uređenje i priprema plovila i čamaca,
- g) obezbjeđenje službe spašavanja i pružanja hitne medicinske pomoći,
- h) usluga skipera,
- i) druge usluge za potrebe turističkih usluga raftinga.

(2) Usluge iz stava (1) ovog člana pružaju se pod uslovima propisanim federalnim propisom, ovim zakonom, propisima donesenim na osnovu ovog zakona i drugim propisima koji uređuju pružanje istih.

Član 47.

(Način pružanja turističkih usluga na divljim vodama)

(1) Pružalac turističkih usluga iz člana 45. ovog zakona obavezan je uslugu pružati na način propisan članom 43. stav (1) ovog zakona.

(2) Licima mlađim od 18 godina usluge iz člana 45. stav (1) ovog zakona mogu se pružati samo uz pismenu saglasnost roditelja odnosno staratelja, ukoliko roditelj, odnosno staratelj nije prisutan.

(3) Pružalac usluga iz člana 45. stav (1) ovog zakona može odbiti pružanje usluga licu mlađem od 18 godina, bez obzira na saglasnost roditelja odnosno staratelja.

Član 48.

(Rješenje o odobrenju za pružanje turističkih usluga na divljim vodama)

(1) Za pružanje turističkih usluga na divljim vodama subjekt iz člana 11. ovog zakona dužno je pribaviti rješenje o ispunjavanju minimalno-tehničkih uslova, odnosno rješenje o odobrenju za pružanje tih turističkih usluga izdato od strane nadležnog organa prema mjestu svog sjedišta.

(2) Na rješenja iz stava (1) ovog člana na odgovarajući način primjenjuju se odredbe člana 37. ovog zakona.

Član 49.
(Ostale turističke usluge)

(1) Ostale turističke usluge u smislu ovog zakona su i:

- a) usluge na kupalištima,
 - b) iznajmljivanje sandolina, čamaca, kajaka i njihov smještaj i čuvanje,
 - c) iznajmljivanje jedrilica, dasaka za jedrenje, bicikla na vodi, skutera i sl.,
 - d) iznajmljivanje pribora i opreme za kupanje i skijanje na vodi,
 - e) iznajmljivanje suncobrana, ležaljki i dr.
 - f) iznajmljivanje skijaške opreme, opreme za bording, ribolovne, ronilačke opreme, planinarske i speleološke opreme i sl.
- (2) Nadležni organ u rješenju određuje mjesto i vrijeme pružanja usluga iz stava (1) ovog člana.
- (3) Kupališta su područja namijenjena za organizovano kupanje i područja na kojima nije zabranjeno kupanje i koje se kao takvo tradicionalno praktikuje.
- (4) Kupalište proglašava nadležni organ u skladu sa propisom koji reguliše korištenje i upotrebu voda.
- (5) Na uređenom i izgrađenom kupalištu mora biti organizovana spasilačka služba.
- (6) Kupalište se mora redovno čistiti i održavati, te ispunjavati sanitarne uslove i uslove u pogledu izgradnje pratećih objekata i sadržaja, kao što su kabine, svlačionice, ležaljke i ostali slični objekti.
- (7) Davalac usluga je dužan da vidno istakne naziv kupališta i da propiše kupališni red, odnosno pravila korištenja kupališta.

**DIO ČETVRTI – PROMOCIJA I UNAPREĐENJE
TURIZMA**

POGLAVLJE I. ZAJEDNIČKE ODREDBE

Član 50.

(Promocija i unapređivanje turizma)

- (1) Poslovi na promociji i unapređivanju turizma su poslovi davanja informacija i propagandne djelatnosti u turizmu, formiranje i razvoj informacionog sistema u turizmu Kantona i ostvarivanje regionalne i međunarodne saradnje u oblasti turizma.
- (2) Za obavljanje poslova iz stava (1) ovog člana osnivaju se turističke zajednice s ciljem:
- a) unapređenje općih uslova boravka turista kroz formiranje cjelovite turističke ponude, podizanje kvaliteta turističkih i drugih komplementarnih usluga, očuvanje i stvaranje prepoznatljivog i privlačnog turističkog ambijenta;
 - b) razvijanje svijesti o važnosti turizma, kao i privrednim, društvenim i drugim efektima turizma, o potrebi i važnosti očuvanja i unapređenja svih elemenata turističkog proizvoda, a posebno zaštite životne sredine;
 - c) podsticanje razvoja turističke infrastrukture i pružanja informacija turistima;
 - d) promocija turističkog proizvoda.

Član 51.

(Osnivanje turističke zajednice)

- (1) Za područje Kantona osniva se Turistička zajednica Kantona.
- (2) Jedinica lokalne samouprave u skladu sa potrebama i planovima u oblasti turizma može osnovati turističku zajednicu ili poslove obavlja služba nadležna za oblast turizma.

Član 52.

(Vrste turističkih zajednica)

Turistička zajednica može biti:

- a) Turistička zajednica Kantona;
- b) Turistička zajednica grada;
- c) Turistička zajednica općine.

Član 53.**(Pravni status turističke zajednice)**

- (1) Turistička zajednica ima svojstvo pravnog lica i upisuje se u sudski registar.
- (2) Svojstvo pravnog lica turistička zajednica stiče danom upisa u sudski registar.
- (3) Prijavu za upis u sudski registar kao i sve upisane promjene, osnivač odnosno lice ovlašteno osnivačkim aktom, dužno je podnijeti u roku od 15 dana od dana donošenja odluke.
- (4) Rad turističke zajednice je javan, što se ostvaruje na način propisan statutom turističke zajednice.
- (5) U pogledu prava, obaveza i odgovornosti zaposlenih u turističkoj zajednici primjenjuju se propisi koji regulišu oblast radnih odnosa.

Član 54.**(Djelatnost i zadaci turističke zajednice)**

- (1) Djelatnost turističke zajednice zasniva se na načelu ostvarivanja javnog interesa u oblasti turizma, čiji je osnovni cilj promocija turizma na području Kantona, bez ostvarivanja neposredne dobiti.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, turistička zajednica može da:
 - a) upravlja dobrima i resursima koji su joj dati na upravljanje odlukom osnivača u skladu sa posebnim propisima (izletišta, lovišta, parkovi, plaže, jezera, rijeke, prirodno i kulturno-historijsko nasljeđe),
 - b) organizira manifestacije i priredbe,
 - c) objavljuje turističke komercijalne oglase u oglasnim medijima,
 - d) prodaje suvenire, ulaznice, turističke karte i brošure, osim sopstvenog promotivnog materijala,
 - e) obavlja i druge poslove od javnog interesa koji su u funkciji razvoja turizma i koji nisu u suprotnosti sa ovim zakonom i drugim propisima.
- (3) Osnovni zadaci turističke zajednice su sljedeći:
 - a) objedinjava turističku ponudu;
 - b) upravlja javnom turističkom infrastrukturom danom na upravljanje;

- c) preduzima mjere i aktivnosti na kreiranju turističkog proizvoda i turističkog imidža, kao i radnje na formiranju marke turističkog proizvoda destinacije;
- d) radi na promociji, plasmanu i podršci realizacije turističkog proizvoda, kao i pojedinih njegovih dijelova, vrijednosti i usluga, koji čine integralni turistički proizvod;
- e) vrši promociju plansko-projektne, plansko-razvojne i investicione dokumentacije iz oblasti turizma i njima komplementarnih djelatnosti;
- f) radi na kontinuiranom inoviranju turističkog proizvoda i aktiviranju novih turističkih prostora;
- g) saraduje u aktivnostima i poslovima vezanim za standardizaciju, kategorizaciju i klasifikaciju turističkog proizvoda, usluga i objekata;
- h) radi na istraživanju turističkog tržišta u cilju pozicioniranja turističkog proizvoda na turističkom tržištu;
- i) prati stanje na turističkom tržištu u cilju blagovremenog donošenja odgovarajućih odluka;
- j) preduzima mjere i aktivnosti za razvoj i promociju turizma u turistički nerazvijenim dijelovima Kantona;
- k) obavlja informativne poslove u vezi sa turističkom ponudom i promovise turističke ponude Kantona u zemlji i inozemstvu;
- l) saraduje sa turističkim zajednicama u Bosni i Hercegovini, u zemljama u okruženju, Evropi i svijetu;
- m) saraduje sa putničkim agencijama i ustanovama za zaštićena prirodna i historijska područja, vezano za turističke posjete i obilaske zaštićenih područja;
- n) podstiče, unapređuje, promovise i štiti izvorne vrijednosti i stvara uslove za njihovo korištenje u granicama održivog razvoja turizma;
- o) koordinira na poslovima razvoja turizma na lokalnom, kantonalnom, entitetskom i državnom nivou;
- r) radi na razvoju gostoprimstva, očuvanju prirodnih i kulturno-historijskih vrijednosti i unapređenju ekološke zaštite prostora na kojem djeluju;
- s) radi na pripremi i implementaciji događaja od važnosti za općinu/grad i Kanton;

- t) obavlja i druge poslove koji su u funkciji razvoja turizma i koji nisu u suprotnosti sa ovim zakonom ili drugim propisima.
- (4) Turistička zajednica sudjeluje i provodi programe i akcije drugih oblika organiziranja koji su od zajedničkog interesa za sve subjekte u turizmu u cilju podizanja nivoa kvaliteta turističke ponude.
- (5) Sačinjava finansijski izvještaj sa podacima o izvršavanju programa rada po pojedinačno utvrđenim zadacima, utrošenim finansijskim sredstvima za njihovu realizaciju, s posebnim podacima o stečenim prihodima, načinu i svrsi trošenja sredstava javnih prihoda, te ostvarenje ukupnih prihoda i finansijskom rezultatu poslovanja.
- (6) Turistička zajednica obavlja i druge aktivnosti kojima se obezbjeđuje uspješno provođenje promocije i upravljanja turizmom, kao i ostale aktivnosti od javnog interesa u oblasti turizma po nalogima i uputama osnivača.

Član 55.

(Finansiranje turističke zajednice)

- (1) Prihodi turističke zajednice su:
- prihodi iz budžeta osnivača,
 - prihodi ostvareni preraspodjelom boravišne takse,
 - prihodi od obavljanja djelatnosti iz člana 54. stav (2) ovog zakona,
 - prihodi po osnovu učešća u posebnim domaćim i međunarodnim programima saradnje,
 - prihodi od donacija,
 - kreditna zaduženja uz prethodnu saglasnost osnivača,
 - prihodi iz drugih izvora.
- (2) Turistička zajednica se može, na osnovu posebne odluke nadzornog odbora, uz prethodnu saglasnost osnivača, finansijski zaduživati u cilju realizacije programa rada i finansijskog plana, ali ukupna vrijednost zaduženja ne smije prelaziti 25% finansijskim planom predviđenih prihoda.
- (3) Pored izvora prihoda navedenih u stavu (1) ovog člana, poslovanje ili pojedine aktivnosti turističke zajednice mogu se finansirati i dodatnim sredstvima koja osiguravaju druge zainteresirane organizacije.

Član 56.

(Statut turističke zajednice)

- (1) Prava i obaveze turističke zajednice utvrđuju se ovim zakonom i statutom turističke zajednice.
- (2) Statut turističke zajednice sadrži odredbe kojima se bliže uređuje:
- naziv i sjedište,
 - djelatnosti i zadaci turističke zajednice,
 - prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih,
 - način predstavljanja i zastupanja turističke zajednice,
 - djelokrug, organizacija, način izbora i opoziva, mandat te odgovornost članova organa turističke zajednice,
 - način odlučivanja u turističkoj zajednici i organima turističke zajednice,
 - način ostvarivanja javnosti rada,
 - način donošenja statuta i drugih općih akata,
 - imovina, način sticanja imovine i raspolaganja imovinom,
 - postupak sa imovinom u slučaju prestanka turističke zajednice,
 - druga pitanja od značaja za djelovanje turističke zajednice.
- (3) Nadzorni odbor Turističke zajednice Kantona donosi statut i odluku o izmjenama i dopunama statuta uz prethodnu saglasnost Vlade.
- (4) Nadzorni odbor turističke zajednice općine/grada donosi statut i odluku o izmjenama i dopunama statuta uz prethodnu saglasnost načelnika/gradonačelnika.
- (5) Ako turistička zajednica ne donese statut, odnosno odluku o izmjenama i dopunama statuta u roku od mjesec dana od dana prijema saglasnosti iz stava (3) i (4) ovog člana, smatrat će se da saglasnost nije ni data.
- (6) Statut Turističke zajednice Kantona i njegove izmjene i dopune objavljuju se u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".
- (7) Statut Turističke zajednice općine/grada i njegove izmjene i dopune objavljuju se u Službenom glasilu općine/grada.

Član 57.**(Godišnji program rada i finansijski plan turističke zajednice)**

- (1) Turistička zajednica je obavezna koristiti raspoloživa finansijska sredstva u skladu sa programom rada i finansijskim planom.
- (2) Prijedlog programa rada i prijedlog finansijskog plana za narednu godinu, direktor turističke zajednice podnosi nadzornom odboru turističke zajednice do kraja novembra tekuće godine.
- (3) Nadzorni odbor turističke zajednice dužan je do kraja tekuće godine sačiniti program rada i finansijski plan za narednu godinu i uputiti na usvajanje u skladu sa članovima 65. stav (6) i 71. stav (6) ovog zakona.
- (4) Godišnji program rada i finansijski plan turistička zajednica općina/gradova dužna je dostaviti turističkoj zajednici Kantona u roku od 8 dana od dana usvajanja.
- (5) Ako Turistička zajednica Kantona po dostavljenim godišnjim programima rada i finansijskim planovima utvrdi da nisu ispunjene sve zakonom propisane obaveze, dužna je o tome obavijestiti odgovarajuću turističku zajednicu i Ministarstvo.

Član 58.**(Sadržaj programa rada i finansijskog plana turističke zajednice)**

- (1) Godišnji program rada i finansijski plan turističke zajednice obavezno sadrže sve pojedinačno utvrđene planirane zadatke i potrebna finansijska sredstva za njihovo izvršenje.
- (2) Prijedlog programa rada i finansijskog plana iz stava (1) ovoga člana, obavezno se dostavlja na razmatranje članovima nadzornog odbora turističke zajednice osam dana prije održavanja sjednice na kojoj se isti donose.
- (3) Nadzorni odbor Turističke zajednice Kantona podnosi godišnji program rada i finansijski plan Skupštini Zeničko-dobojskog kantona na usvajanje.
- (4) Nadzorni odbor turističke zajednice općine/grada podnosi godišnji program rada i finansijski plan općinskom/gradskom vijeću na usvajanje.
- (5) Tokom godine turistička zajednica može mijenjati i dopunjavati svoj program rada i godišnji finansijski plan.

(6) Ako tokom godine dođe do odstupanja od utvrđenog programa rada i finansijskog plana turistička zajednica je dužna donijeti izmjene, odnosno dopune programa rada i finansijskog plana.

(7) Izmjene programa rada i finansijskog plana iz stava (5) ovoga člana obavljaju se na način i prema postupku kojim se donosi program rada i finansijski plan.

Član 59.**(Godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj turističke zajednice)**

- (1) Nadzorni odbor turističke zajednice dužan je do kraja marta tekuće godine podnijeti godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj za prethodnu godinu.
- (2) Godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj za prethodnu godinu se usvaja na način propisan članom 65. stav (6) i članom 71. stav (6) ovog Zakona.
- (3) Prijedlog godišnjeg izvještaj o radu i finansijskog izvještaj za prethodnu godinu direktor podnosi nadzornom odboru turističke zajednice do kraja februara tekuće godine.
- (4) Prijedlog godišnjeg izvještaj o radu i finansijskog izvještaj mora se staviti na uvid članovima nadzornog odbora turističke zajednice osam dana prije održavanja sjednice na kojoj se isti razmatra.
- (5) Usvojen godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj za prethodnu godinu turističke zajednice općina/gradova dužne su dostaviti Turističkoj zajednici Kantona, a Turistička zajednica Kantona Ministarstvu.

(6) Godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj obavezno sadrži podatke o izvršenju programom rada pojedinačno utvrđenih zadataka, izdacima njihovog izvršenja, izdacima za poslovanje turističkog ureda i rad organa turističke zajednice, ostvarenju prihoda po izvorima, finansijskom rezultatu poslovanja, usporedbu finansijskog plana i njegovog ostvarenja s obrazloženjem odstupanja, analizu i ocjenu izvršenja programa, te procjenu učinka poduzetih aktivnosti na razvoj turizma, kao i nalaz ovlaštene revizorske kuće.

Član 60.**(Nabavka roba i usluga turističke zajednice)**

Turistička zajednica je dužna u svom poslovanju obavljati nabavke u skladu sa propisima koji regulišu oblast javnih nabavki.

Član 61.**(Razlozi za prestanak postojanja turističke zajednice)**

- (1) Turistička zajednica prestaje postojati na osnovu odluke osnivača o zabrani djelovanja turističke zajednice.
- (2) Odluku iz stava (1) ovog člana, osnivač donosi iz sljedećih razloga:
 - a) ako turistička zajednica donosi opće akte suprotno zakonu, statutu ili drugom propisu, ili zbog povreda zakona i drugih propisa,
 - b) ako ne izvrši mjere koje je naložio osnivač.
- (3) Protiv odluke iz stava (2) ovog člana nije dopuštena žalba, već se protiv iste može pokrenuti upravni spor u roku od 30 dana od dana dostavljanja odluke.

Član 62.**(Okončanje djelovanja i raspolaganje imovinom u slučaju prestanka turističke zajednice)**

- (1) U slučaju prestanka postojanja Turističke zajednice Kantona Ministarstvo je dužno okončati poslove turističke zajednice koji su u toku, naplatiti potraživanja i podmiriti povjerioce, a pravo raspolaganja imovinom koja preostane stječe Vlada Kantona.
- (2) U slučaju prestanka postojanja turističke zajednice općine/grada nadležna služba općine/grada dužna je okončati poslove turističke zajednice općine/grada, koji su u toku, naplatiti potraživanja i podmiriti povjerioce, a pravo raspolaganja imovinom koja preostane stječe općina/grad.

POGLAVLJE II. TURISTIČKA ZAJEDNICA KANTONA**Član 63.****(Turistička zajednica Kantona)**

- (1) Turistička zajednica Kantona se osniva radi razvoja turizma, unapređenja turizma i promocije turizma na području Kantona u cjelini i privrednih interesa pravnih i fizičkih lica koja pružaju ugostiteljske i druge turističke usluge ili obavljaju drugu djelatnost neposredno povezanu s turizmom.
- (2) Odluku o osnivanju Turističke zajednice Kantona, na prijedlog Vlade Kantona, donosi Skupština Kantona, a pripreme radnje za osnivanje Turističke zajednice Kantona obavlja Ministarstvo.
- (3) Sjedište Turističke zajednice Kantona je u Zenici.

Član 64.**(Organi Turističke zajednice Kantona)**

- (1) Organi Turističke zajednice Kantona su:
 - a) nadzorni odbor,
 - b) direktor i
 - c) turističko vijeće.
- (2) Članove Nadzornog odbora imenuje i razrješava Vlada Kantona na prijedlog Ministarstva.
- (3) Direktora Turističke zajednice Kantona imenuje i razrješava Vlada Kantona na prijedlog Ministarstva.
- (4) Turističko vijeće formira Direktor Turističke zajednice Kantona na način propisan ovim zakonom.
- (5) Članovi organa Turističke zajednice Kantona odgovorni su za zakonito i savjesno obavljanje svojih dužnosti.
- (6) Mandat članova organa Turističke zajednice Kantona iz stava (1) tačke a) i b) je četiri godine, a članovi mogu biti ponovno birani, odnosno imenovani najviše na još jedan mandat.
- (7) U slučaju prestanka mandata člana organa Turističke zajednice Kantona iz stava (1) tačke a) prije isteka vremena na koje je biran, novi član se bira na vrijeme do isteka mandata na koji je izabran prethodnik.

Član 65.**(Nadzorni odbor Turističke zajednice Kantona)**

- (1) Nadzorni odbor Turističke zajednice Kantona ima tri člana.
- (2) U Nadzorni odbor obavezno se imenuje jedan predstavnik ispred osnivača, a ostali članovi imenuju se iz reda naučnih i stručnih lica iz oblasti turizma putem javnog oglasa u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 12/03, 34/03 i 65/13).
- (3) Nadzorni odbor iz redova svojih članova bira predsjednika.
- (4) Nadzorni odbor:
 - a) donosi statut Turističke zajednice Kantona,
 - b) donosi poslovnik o svom radu,

- c) podnosi godišnji program rada sa finansijskim planom,
 - d) podnosi godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj,
 - e) donosi pravilnik o radu;
 - f) donosi druge opće akte u skladu sa zakonom i Statutom Turističke zajednice Kantona,
 - g) odlučuje o korištenju sredstava u skladu sa zakonom i statutom,
 - h) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom.
- (5) Akt iz stava (4) tačka a) i e) ovog člana donosi se uz prethodnu saglasnost Vlade.
- (6) Akte iz stava (4) tačka c) i d) usvaja Skupština Kantona.
- (7) Članovi Nadzornog odbora, pored općih uvjeta propisanih zakonom, trebaju ispunjavati i posebne uvjete:
- a) VSS-VII stepen stručne spreme ili drugi ili treći ciklus Bolonjskog sistema obrazovanja;
 - b) najmanje 5 godina radnog iskustva nakon sticanja VSS.

Član 66.

(Direktor Turističke zajednice Kantona)

- (1) Direktora Turističke zajednice Kantona imenuje Vlada Kantona na prijedlog Ministarstva.
 - (2) Direktor Turističke zajednice Kantona se imenuje na period od četiri godine, putem javnog oglasa u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima u Federaciji BiH.
 - (3) Direktor Turističke zajednice Kantona:
 - a) predstavlja i zastupa Turističku zajednicu Kantona,
 - b) organizira i rukovodi radom i poslovanjem Turističke zajednice Kantona,
 - c) predlaže akte koje donosi Nadzorni odbor,
 - d) izvršava odluke Nadzornog odbora i preduzima mjere za njihovo provođenje,
 - e) stara se o zakonitosti rada,
 - f) odgovara za korištenje i raspolaganje imovinom,
 - g) vrši i druge poslove utvrđene zakonom i statutom.
- (4) Direktor Turističke zajednice Kantona, pored općih uvjeta propisanih zakonom, treba ispunjavati i posebne uvjete:
- a) VSS-VII stepen stručne spreme ili drugi ili treći ciklus Bolonjskog sistema obrazovanja,
 - b) najmanje 3 godine radnog iskustva nakon sticanja VSS.

Član 67.

(Međusobna koordinacija)

- (1) Radi koordinacije aktivnosti između Turističke zajednice Kantona i turističkih zajednica općine/grada, odnosno ovlaštenih predstavnika općina/gradova, u cilju razvoja i promocije turizma u Kantonu, direktor Turističke zajednice Kantona formira Turističko vijeće.
- (2) Turističko vijeće čine direktor Turističke zajednice Kantona, direktor turističke zajednice općine/grada ili ovlašten predstavnik općinske/gradske službe nadležne za oblast turizma, te jedan predstavnik Ministarstva.
- (3) Turističko vijeće imenuje se na period od 4 godine, sa mogućnošću ponovnog imenovanja.
- (4) Direktor Turističke zajednice Kantona obnaša ulogu predsjednika Turističkog vijeća.
- (5) Turističko vijeće donosi Poslovnik o radu.
- (6) Turističko vijeće je zaduženo za obavljanje sljedećih poslova:
 - a) usaglašava stavove prema zajedničkim promotivnim aktivnostima svih turističkih zajednica u Kantonu njihovom zajedničkom nastupu na turističkim tržištima, razmatra i druga pitanja u vezi sa razvojem turizma u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima,
 - b) usaglašava stavove po pitanju razvoja cjelovite turističke ponude, podizanje kvaliteta turističkih i drugih komplementarnih usluga, očuvanje i stvaranje prepoznatljivog i privlačnog turističkog ambijenta Kantona,
 - c) usaglašava stavove po pitanju turističke infrastrukture čija izgradnja se finansira iz budžeta Kantona,

- d) dostavlja Ministarstvu mišljenje o visini boravišne takse, visini godišnjeg paušalnog iznosa boravišne takse,
 - e) predlaže Pravilnik kojim će se propisati bliži uslovi i kriteriji za proglašavanje turističkog mjesta,
- (7) U obavljanju poslova iz stava (6) ovog člana Turističko vijeće je obavezno da održi sjednicu prema potrebi, a najmanje 4 puta u toku godine.
- (8) U roku od 15 dana od dana završetka sjednice, Turističko vijeće je u obavezi da dostavi izvještaj Ministarstvu koji sadrži prijedlog mjera i zaključke o održanim aktivnostima iz stava (6) ovog člana.
- (9) U svrhu ostvarivanja zajedničkih ciljeva u turizmu mogu se osnivati turistički klasteri, asocijacije i druga stručna udruženja.

Član 68.

(Nadzor nad radom Turističke zajednice Kantona)

- (1) Nadzor nad radom organa Turističke zajednice Kantona obavlja Ministarstvo i Kantonalna uprava za inspeksijske poslove.
- (2) Ministarstvo nadzire zakonitost rada, zakonitost akata i stepen izvršenja programa rada Turističke zajednice Kantona.
- (3) U vršenju nadzora Ministarstvo je ovlašteno da:
- a) zahtjeva izvještaje i podatke o radu,
 - b) utvrdi stanje izvršavanja poslova, upozori na uočene nepravilnosti i odredi mjere i rokove za njihovo otklanjanje,
 - c) izdaje instrukcije,
 - d) naloži preuzimanje poslova koje smatra potrebnim,
 - e) pokrene postupak za utvrđivanje odgovornosti,
 - f) obavijesti nadležnu inspekciju u skladu sa posebnim zakonom,
 - g) predloži Vladi Kantona da preduzme mjere za koje je ovlaštena.
- (4) Turistička zajednica Kantona dužna je omogućiti Ministarstvu provedbu nadzora, te mu dostaviti ili pripremiti tačne i potpune izvještaje, podatke, materijale i drugu dokumentaciju iz stava (3) ovog člana.

(5) U slučaju da organi Turističke zajednice Kantona postupe suprotno odredbama ovog zakona, Ministarstvo će uputiti prijedlog Vladi Kantona za pokretanje postupka utvrđivanja njihove odgovornosti.

(6) U vršenju nadzora iz stava (1) ovog člana Ministarstvo je obavezno da Vladi Kantona pripremi godišnju informaciju o realizovanim projektima Turističke zajednice Kantona koji su finansirani iz sredstava javnih prihoda.

POGLAVLJE III. TURISTIČKA ZAJEDNICA OPĆINE/GRADA

Član 69.

(Turistička zajednica općine/grada)

- (1) Turistička zajednica općine/grada se osniva radi razvoja turizma, unapređenja turizma i promocije turizma na području jedinice lokalne samouprave i privrednih interesa pravnih i fizičkih lica koja pružaju ugostiteljske i druge turističke usluge ili obavljaju drugu djelatnost neposredno povezanu s turizmom.
- (2) Turističku zajednicu općine/grada osniva općinsko/gradsko vijeće.
- (3) Odluku o osnivanju turističke zajednice općine/grada, na prijedlog načelnika/gradonačelnika, donosi općinsko/gradsko vijeće, a pripremne radnje za osnivanje turističke zajednice općine/grada obavlja stručna služba općine/grada.

Član 70.

(Organi turističke zajednice općine/grada)

- (1) Organi turističke zajednice općine/grada su:
- a) nadzorni odbor i
 - b) direktor.
- (2) Članove Nadzornog odbora imenuje i razrješava načelnik/gradonačelnik.
- (3) Direktora turističke zajednice općine/grada imenuje i razrješava načelnik/gradonačelnik.
- (4) Članovi organa turističke zajednice općine/grada odgovorni su za zakonito i savjesno obavljanje svojih dužnosti.
- (5) Mandat članova organa turističke zajednice općine/grada je četiri godine, a članovi mogu biti ponovno birani, odnosno imenovani najviše na još jedan mandat.

- (6) U slučaju prestanka mandata člana organa iz stava (1) tačka a) ovog člana prije isteka vremena na koje je biran, novi član se bira na vrijeme do isteka mandata na koji je izabran prethodnik.

Član 71.

(Nadzorni odbor turističke zajednice općine/grada)

- (1) Nadzorni odbor turističke zajednice općine/grada ima tri člana.
- (2) U Nadzorni odbor obavezno se imenuje jedan predstavnik ispred osnivača, a ostali članovi imenuju se putem javnog oglasa u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima u Federaciji BiH.
- (3) Nadzorni odbor iz redova svojih članova bira predsjednika.
- (4) Nadzorni odbor:
- donosi statut turističke zajednice općine/grada,
 - donosi poslovnik o svom radu,
 - podnosi godišnji program rada sa finansijskim planom,
 - podnosi godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj,
 - donosi pravilnik o radu,
 - donosi i druge opće akte u skladu sa zakonom i statutom turističke zajednice općine/grada,
 - odlučuje o korištenju sredstava u skladu sa zakonom i statutom,
 - obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom.
- (5) Akt iz stava (4) tačka a) i e) ovog člana donosi se uz prethodnu saglasnost načelnika/gradonačelnika.
- (6) Akte iz stava (4) tačka c) i d) usvaja općinsko/gradsko vijeće.
- (7) Članovi Nadzornog odbora, pored općih uvjeta propisanih zakonom, trebaju ispunjavati i posebne uvjete:
- VSS-VII stepen stručne spreme ili drugi ili treći ciklus Bolonjskog sistema obrazovanja;
 - najmanje 5 godina radnog iskustva nakon sticanja VSS.

Član 72.

(Direktor turističke zajednice općine/grada)

- (1) Direktora turističke zajednice općine/grada imenuje načelnik/gradonačelnik.
- (2) Direktor turističke zajednice općine/grada se imenuje na period od četiri godine, putem javnog oglasa u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima u Federaciji BiH.
- (3) Direktor turističke zajednice općine/grada:
- predstavlja i zastupa turističku zajednicu općine/grada,
 - organizira i rukovodi radom i poslovanjem turističke zajednice općine/grada,
 - predlaže akte koje donosi Nadzorni odbor,
 - izvršava odluke Nadzornog odbora i preduzima mjere za njihovo provođenje,
 - stara se o zakonitosti rada,
 - odgovara za korištenje i raspolaganje imovinom,
 - vršiti i druge poslove utvrđene zakonom i statutom.
- (4) Direktor turističke zajednice općine/grada, pored općih uvjeta propisanih zakonom, treba ispunjavati i posebne uvjete:
- VSS-VII stepen stručne spreme ili drugi ili treći ciklus Bolonjskog sistema obrazovanja,;
 - najmanje 3 godine radnog iskustva nakon sticanja VSS;

Član 73.

(Nadzor nad radom turističke zajednice općine/grada)

- (1) Nadzor nad radom organa turističke zajednice općine/grada obavlja načelnik/gradonačelnik putem službe nadležne za oblast turizma općine/grada i Kantonalna uprava za inspeksijske poslove.
- (2) Načelnik/gradonačelnik nadzire zakonitost rada, zakonitost akata i stepen izvršenja programa rada turističke zajednice općine/grada.
- (3) U vršenju nadzora načelnik/gradonačelnik je ovlašten da:
- zahtjeva izvještaje i podatke o radu,

- b) utvrdi stanje izvršavanja poslova, upozori na uočene nepravilnosti i odredi mjere i rokove za njihovo otklanjanje,
 - c) izdaje instrukcije,
 - d) naloži preuzimanje poslova koje smatra potrebnim,
 - e) pokrene postupak za utvrđivanje odgovornosti,
 - f) obavijesti nadležnu inspekciju u skladu sa posebnim zakonom,
 - g) preduzme mjere za koje je ovlašten.
- (4) Turistička zajednica općine/grada dužna je omogućiti načelniku/gradonačelniku provedbu nadzora, te mu dostaviti ili pripremiti tačne i potpune izvještaje, podatke, materijale i drugu dokumentaciju iz stava (3) ovog člana.
- (5) U slučaju da organi turističke zajednice općine/grada postupe suprotno odredbama ovog zakona, načelnik/gradonačelnik će pokrenuti postupka utvrđivanja njihove odgovornosti.
- (6) U vršenju nadzora iz stava (1) ovog člana načelnik/gradonačelnik je obavezan da općinskom/gradskom vijeću pripremi godišnju informaciju o realizovanim projektima turističke zajednice općine/grada koji su finansirani iz sredstava javnih prihoda.

POGLAVLJE IV. BORAVIŠNA TAKSA

Član 74.

(Boravišna taksa)

- (1) Boravišna taksa je novčani iznos koji plaća lice koje izvan svog prebivališta koristi usluge smještaja u smještajnom objektu u kojem se obavlja turistička ili ugostiteljska djelatnost (u daljem tekstu: smještajni objekat).
 - (2) Lice koje koristi usluge noćenja u smještajnom objektu plaća boravišnu taksu po svakom ostvarenom noćenju, ako ovim zakonom nije drugačije određeno, po dolasku u smještajni objekat.
 - (3) Smještajnim objektom, u smislu stava (1) ovog člana, smatra se: hotel, motel, pansion, turistički apartman, odmaralište, kamp, planinarski dom, soba za iznajmljivanje i svi drugi objekti u kojima se pružaju usluge smještaja.
- (4) Lica iz stava (1) ovog člana boravišnu taksu plaćaju pravnom ili fizičkom licu s kojim su ugovorile pružanje usluga smještaja.
 - (5) Izuzetno od stava (1) ovog člana lica koja pružaju ugostiteljske usluge smještaja u domaćinstvu (lica u domaćinstvu) plaćaju godišnji paušalni iznos boravišne takse za svaki krevet i smještajnu jedinicu koji se koristi za pružanje usluga smještaja u skladu sa propisima o pružanju usluga smještaja.
 - (6) Na dodatne (pomoćne) krevete ne plaća se godišnji paušalni iznos boravišne takse.
 - (7) Boravišnu taksu pod jednakim uslovima plaćaju domaći i strani državljani.

Član 75.

(Oslobađanja od obaveze plaćanja boravišne takse)

- (1) Boravišnu taksu ne plaćaju:
 - a) djeca do 12 godina starosti;
 - b) lica sa teškim čulnim i tjelesnim smetnjama (slijepi, gluhi, distrofičari i dr.);
 - c) lica upućena na banjska i klimatska liječenja, odnosno specijalizovanu rehabilitaciju od nadležne ljekarske komisije;
 - d) lica koja obavljaju sezonske poslove sa prijavljenim boravkom u turističkom mjestu;
 - e) lica koja neprekidno borave u objektu za smještaj duže od 30 dana;
 - f) učesnici školskih ekskurzija, odnosno učenici i studenti čiji boravak organizuju škole i fakulteti u okviru redovnih odgojno-obrazovnih programa, održavanja sportskih i kulturnih manifestacija;
 - g) strani državljani koji su po međunarodnim konvencijama i sporazumima oslobođeni plaćanja taksi;
 - h) strani državljani koji organizirano, preko zvaničnih humanitarnih organizacija, dolaze radi pružanja humanitarne pomoći.
- (2) Lica iz stava (1) ovog člana ne plaćaju boravišnu taksu ako podnesu dokaz o ispunjavanju uslova utvrđenih u ovom stavu (odgovarajuća isprava, potvrda, članska karta, potvrda škole, ljekara, ljekarski uput, ugovor o radu i dr.).

- (3) Boravišnu taksu umanjenu za 50% plaćaju lica od 12 do 18 godina starosti ako podnesu dokaz o ispunjavanju uslova (odgovarajuća isprava i sl.).

Član 76.

(Visina i način naplate boravišne takse)

- (1) Odluku o visini boravišne takse i visini godišnjeg paušalnog iznosa boravišne takse, na prijedlog Ministarstva uz prethodno pribavljeno mišljenje Turističkog vijeća, donosi Vlada Kantona, najkasnije do kraja novembra tekuće godine za narednu godinu.
- (2) Odluka o visini boravišne takse iz stava (1) ovoga člana objavljuje se na zvaničnoj internet stranici Vlade Kantona, općina/gradova, turističke zajednice općine/grada.
- (3) Naplatu boravišne takse vrši pravno i fizičko lice koje pruža usluge smještaja (u daljem tekstu: davalac usluga).
- (4) Davalac usluga naplaćuje boravišnu taksu istovremeno sa naplatom usluge smještaja.
- (5) Ako davalac usluga ne naplati boravišnu taksu, dužan je da na svoj teret uplati iznos nenaplaćene boravišne takse.

Član 77.

(Evidencija boravišne takse)

- (1) Davalac usluga je dužan da u račun za usluge smještaja posebno iskaže iznos boravišne takse, a u slučajevima iz člana 75. stav (1) i (3) ovog zakona da navede osnov oslobađanja od plaćanja boravišne takse, odnosno osnov za plaćanje umanjene takse.
- (2) Davalac usluga vodi evidenciju o uplaćenju boravišnoj taksi u knjizi, odnosno drugoj odgovarajućoj evidenciji i vodi evidenciju o oslobađanju od obaveze plaćanja boravišne takse i umanjenoj boravišnoj taksi.
- (3) Davalac usluga dužan je nadležnoj kantonalnoj inspekciji i turističkoj zajednici općine/grada do 15-og u mjesecu za prethodni mjesec dostaviti izvještaj o broju korisnika usluga smještaja i iznosu naplaćene boravišne takse, na obrascu koji propisuje ministar.
- (4) Turistička zajednica grada/općine, odnosno služba nadležna za turizam dužna je Ministarstvu i Turističkoj zajednici Kantona dostaviti izvještaj iz stava (3) ovog člana u roku od pet dana od dana prijema.

Član 78.

(Prijava i odjava turista)

- (1) Davalac usluga koji pruža usluge smještaja u smještajnim objektima iz člana 74. stav (1) i (3) ovog zakona dužan je u roku od 24 sata po dolasku prijaviti i po odlasku odjaviti turističkoj zajednici općine/grada sva lica kojima se pruža usluga noćenja u smještajnom objektu.
- (2) Oblik i sadržaj obrasca prijave boravka građana koji se koriste uslugom noćenja u smještajnom objektu, te sadržaj i način vođenja evidencije o boravku građana u smještajnom objektu propisat će ministar.

Član 79.

(Način korištenja sredstava boravišne takse)

- (1) Sredstva prikupljena po osnovu boravišne takse su namjenski prihod i koriste se isključivo za razvoj i unapređenje turističke ponude jedinice lokalne samouprave i Kantona.
- (2) Sredstva prikupljena po osnovu naplate boravišne takse iz stava (1) ovog člana, korisnici sredstava koriste za:
- a) učešće u finansiranju izrade Strategije, studija izvodljivosti turističkih projekata, urbanističkih i prostornih planova, planova turističkih mjesta i mjesta za odmor,
 - b) učešće u finansiranju promotivnih aktivnosti turističkih destinacija, kao i učešće na turističkim manifestacijama u zemlji i inostranstvu,
 - c) poticanje izgradnje turističke infrastrukture i turističke suprastrukture,
 - d) unapređivanje postojeće turističke ponude,
 - e) poticanje domaćeg i receptivnog turizma,
 - f) financiranje projekata iz oblasti turizma ili drugih oblasti srodnih turizmu, kao što su ugostiteljstvo, uslužne djelatnosti, kulturne, sportske i ostale srodne djelatnosti koje se mogu turistički valorizirati,
 - g) jačanje kadrovskih i tehničkih kapaciteta unutar korisnika sredstava i
 - h) pružanje podrške subjektima u turizmu pogođenim posljedicama proglašenja vanrednog stanja, prirodne ili druge nesreće uzrokovane višom silom.
- (3) U svrhu provođenja aktivnosti iz stava (2) ovog člana, u budžetu Kantona i budžetima jedinice lokalne samouprave mogu se planirati i dodatna sredstva.

Član 80.**(Način raspoređivanja sredstava boravišne takse)**

- (1) Sredstva prikupljena po osnovu boravišne takse iz člana 79. ovog zakona, raspoređuju se na način da:
 - a) 70% sredstava pripada turističkoj zajednici općine/grada,
 - b) 30% sredstava pripada Turističkoj zajednici Kantona.
- (2) Sredstva od naplaćene boravišne takse i dnevne boravišne takse davalac usluga odnosno naplatilac dnevne boravišne takse, dužan je uplatiti na depozitni račun budžeta Kantona, do 5. u mjesecu za protekli mjesec.
- (3) Lica koja pružaju ugostiteljske usluge smještaja u domaćinstvu koja plaćaju paušalni iznos boravišne takse, obavezna su paušalni iznos boravišne takse uplatiti:
 - a) najkasnije do 15. maja tekuće godine ili
 - b) u tri jednake rate, s tim da prva rata dospijeva 31. maja, druga 31. augusta i treća 30. septembra tekuće godine.
- (4) Sredstva iz stava (1) tačka a) ovog člana, sa budžeta Kantona, raspoređuju se na račun turističke zajednice općine/grada sa područja kojeg je boravišna taksa i naplaćena.
- (5) Ukoliko nije osnovana turistička zajednica općine/grada, sredstva prikupljena po osnovu naplate boravišne takse predstavljaju prihod općine/grada i uplaćuju se na račun općine/grada sa područja kojeg je boravišna taksa i naplaćena.
- (6) Sredstva iz stava (1) tačka b) ovog člana, sa budžeta Kantona, raspoređuju se na račun Turističke zajednice Kantona.
- (7) Ukoliko nije osnovana Turistička zajednica Kantona, sredstva prikupljena po osnovu naplate boravišne takse predstavljaju prihod u budžetu Kantona.

POGLAVLJE V. TURISTIČKA SIGNALIZACIJA**Član 81.****(Turistička signalizacija)**

- (1) Turistički potencijali, kao i sadržaji turističke ponude obilježavaju se odgovarajućim slikama, simbolima i natpisima (u daljem tekstu: turistička signalizacija).

- (2) Turistička signalizacija predstavlja znakove, odnosno table, panoe ili karte kojima se usmjeravaju i obavještavaju turisti, pješaci, biciklisti i učesnici u saobraćaju o kulturnim, historijskim, prirodnim i turističkim znamenitostima, objektima turističke infrastrukture i suprastrukture, manifestacijama i ostalim sadržajima turističke ponude.
- (3) Turistička signalizacija ne smije biti oštećena ili nepropisno postavljena.
- (4) Vrsta, značenje, oblik, boja, dimenzije i postavljanje turističke i ostale signalizacije na putevima utvrđen je Pravilnikom o turističkoj i ostaloj signalizaciji na putevima u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 13/07).

Član 82.**(Uslovi za postavljanje turističke signalizacije na putevima)**

- (1) Turistička signalizacija se postavlja na osnovu odobrenja nadležnog organa u skladu sa postupkom koji je regulisan Pravilnikom o turističkoj i ostaloj signalizaciji na putevima u Bosni i Hercegovini, a prema zahtjevu općinske/gradske turističke zajednice ili općine/grada.
- (2) Odredba iz stava (1) ovog člana se ne odnosi na zakonski proglašeno zaštićeno područje.

POGLAVLJE VI. REGISTAR TURIZMA**Član 83.****(Registar turizma)**

- (1) Ministarstvo vodi Registar turizma u elektronskom obliku.
- (2) U Registru turizma registruju se podaci o broju i vrsti putničkih agencija.
- (3) U Registru turizma evidentiraju se i:
 - a) pravna i fizička lica koja pružaju turističke usluge iz članova 30., 35., 36., 39., 41., 42., 45. i 46.
 - b) turistički vodiči;
 - c) ostali subjekti u turizmu.
- (4) Konačno rešenje koje donosi organ na osnovu ovlaštenja iz ovog zakona registruje se odnosno evidentira u Registru turizma na način propisan ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

Član 84.**(Vođenje Registra turizma)**

- (1) Nadležni organ jedinice lokalne samouprave dostavlja Ministarstvu polugodišnje podatke o broju i vrsti turističkih subjekata koji se vode u Registru turizma.
- (2) Ministar pravilnikom propisuje oblik, sadržaj i način vođenja elektronskog Registra turizma, vrstu i način dostave podataka koji se unose u registar, te oblik i sadržaj obrasca za njihovu dostavu.

POGLAVLJE VII. NADZOR**Član 85.****(Nadzor)**

- (1) Upravni nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona obavlja Ministarstvo.
- (2) Inspeksijski nadzor u provođenju ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, te pojedinačnih akata, uslova i načina rada nadziranih pravnih i fizičkih lica, provodi Kantonalna uprava za inspeksijske poslove putem nadležne inspekcije i drugih inspekcija u okviru svoje nadležnosti.
- (3) Pravna i fizička lica čije su prostorije i prostori, uređaji i oprema, odnosno predmeti rada i poslovanja podvrgnuti inspeksijskom nadzoru, obavezni su omogućiti nadležnom kantonalnom inspektor (u daljem tekstu: inspektor) nesmetano obavljanje inspeksijskog nadzora.
- (4) Inspeksijski nadzor treba u isto vrijeme biti obavljen tako da ne ometa redovno obavljanje rada i poslovanja.

Član 86.**(Ovlaštenje inspektora)**

U provođenju inspeksijskog nadzora inspektor je ovlašten pregledati: poslovne i druge prostorije u kojima se obavlja turistička djelatnost, opremu, vozila kojima se obavlja turistička djelatnost, poslovne knjige, ugovore, isprave i evidencije i drugu poslovnu dokumentaciju koja mu omogućava uvid u poslovanje pravnih i fizičkih lica koje pružaju turističke usluge, te obaviti i druge radnje u svrhu inspeksijskog nadzora.

Član 87.**(Zabrana rada)**

- (1) Inspektor će donijeti rješenje kojim će zabraniti pružanje turističke usluge ako utvrdi da:

- a) pravno ili fizičko lice obavlja turističku djelatnost, a da nije upisano u sudski registar, odnosno ne posjeduje rješenje, odnosno odobrenje nadležnog organa,
 - b) pravno ili fizičko lice obavlja turističku djelatnost, a nije pribavilo rješenje da objekat, odnosno poslovni prostor u kojem pruža usluge, udovoljava uslovima propisanim ovim zakonom, ili propisima donesenim na osnovu ovog zakona.
 - c) pravno lice ne posjeduje licencu.
- (2) Žalba na rješenje iz stava (1) ovog člana ne odlaže izvršenje rješenja.
 - (3) Ukoliko inspektor, nakon što je rješenje o zabrani rada postalo izvršno, utvrdi da subjekt nadzora, i pored zabrane, obavlja turističku djelatnost, donijet će zaključak o dozvoli izvršenja prinudnim putem.
 - (4) Troškovi prinudnog izvršenja kao i troškovi štete nastali prinudnim izvršenjem padaju na teret izvršenika - stranke.

Član 88.**(Mjere za otklanjanje nedostataka)**

- (1) Ako su poslovni prostor, uređaji i oprema namijenjeni za obavljanje turističke djelatnosti prestali ispunjavati propisane uslove, po izdatom odobrenju inspektor će, bez odlaganja a najkasnije u roku od osam dana, narediti otklanjanje utvrđenih nedostataka s utvrđenim činjenicama odlučnim za donošenje rješenja, kojim će odrediti rok ne kraći od 30 dana pravnom i fizičkom licu da prilagodi pružanje usluga u skladu sa zakonom.
- (2) Za sve ostale utvrđene nedostatke i nepravilnosti u poslovanju turističkih subjekata, utvrđene na osnovu ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, inspektor će postupiti kao u stavu (1) ovog člana.
- (3) Ako nedostaci i nepravilnosti iz stav (1) i (2) ovog člana ne budu otklonjeni u određenom roku, inspektor će zabraniti pružanje turističkih usluga.
- (4) Žalba na rješenje iz stav (1), (2) i (3) ovog člana ne odlaže izvršenje rješenja.

Član 89.**(Nepridržavanje cijena)**

Ako inspektor u provedbi inspeksijskog nadzora utvrdi da je korisniku usluge naplaćena ili zaračunata viša cijena od utvrđene, naredit će pružaocu usluge da vrati više naplaćeni iznos oštećenom kupcu usluge i bez odlaganja izdati prekršajni nalog, odnosno podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Član 90.**(Saradnja sa drugim organima)**

Ako inspektor prilikom obavljanja inspeksijskog nadzora utvrdi nepravilnosti ili nepridržavanje propisa za čiji nadzor nije nadležan, obavijestit će nadležni organ, bez odlaganja, a najkasnije u roku od osam dana.

Član 91.**(Primjena drugih propisa)**

U postupku primjene ovog zakona i provedbenih propisa, važe pravila općeg upravnog postupka, odnosno odgovarajuće odredbe propisa koji uređuje inspeksijski nadzor, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

DIO PETI - KAZNE NE ODREDBE**Član 92.****(Novčana kazna za putničke agencije)**

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.500,00 KM do 15.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako:

- a) pruža usluge putničke agencije, a nije putnička agencija (član 17. stav (1));
- b) se u prometu nezakonito koristi izrazom "putnička agencija" (član 17. stav (4));
- c) pruža usluge protivno članu 14. ovog zakona;
- d) organizira turističko putovanje prije nego što je pribavilo licencu (član 19.);

(2) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 200,00 KM do 2.000,00 KM.

(3) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana kaznit će se i voditelj poslovnice novčanom kaznom od 150,00 KM do 1.500,00 KM.

Član 93.**(Novčana kazna za ostale turističke usluge)**

(1) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako:

- a) pisano ne obavijesti davaoca usluga o turističkom zastupniku, njegovim ovlaštenjima i svim nastalim promjenama (član 28. stav (2)).
 - b) pruža usluge u kongresnom turizmu bez pribavljenog rješenja o ispunjavanju minimalno-tehničkih uslova od nadležnog organa (član 37. stav (1));
 - c) pruža usluge u zdravstvenom turizmu bez pribavljenog rješenja o ispunjavanju uslova, odnosno rješenja o odobrenju za pružanje tih turističkih usluga od nadležnog organa (član 40. stav (1));
 - d) pruža usluge u avanturističkom turizmu bez pribavljenog rješenja o ispunjavanju minimalno-tehničkih uslova, odnosno rješenja o odobrenju za pružanje tih turističkih usluga izdatog od strane nadležnog organa (član 44. stav (1));
 - e) za aktivnosti koje se provode na nepristupačnim mjestima, kao i specifičnim destinacijama što se tiče prirodnih i klimatskih uvjeta (rijeke, planine i sl.), organizator i/ili lica koja ih izvođe ne izvrše procjenu rizika i nemaju donesen elaborat spašavanja (član 42. stav (3) i član 45. stav (4));
 - f) pruža usluge u avanturističkom turizmu, a ne ispunjava propisane obaveze (član 43. stav (1));
 - g) pruža usluge u avanturističkom turizmu licima mlađim od 18 godina bez pismene saglasnosti roditelja odnosno staratelja, ukoliko roditelj, odnosno staratelj nije prisutan (član 43. stav (2)).
 - h) pruža usluge na divljim vodama bez pribavljenog rješenja o ispunjavanju minimalno-tehničkih uslova, odnosno rješenja o odobrenju za pružanje tih turističkih usluga izdatog od strane nadležnog organa (član 48. stav (1));
 - i) pruža usluge na divljim vodama, a ne ispunjava propisane obaveze (član 47. stav (1));
 - j) pruža usluge na divljim vodama licima mlađim od 18 godina bez pismene saglasnosti roditelja odnosno staratelja, ukoliko roditelj, odnosno staratelj nije prisutan (član 47. stav (2)).
- (2) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 100,00 KM do 1.000,00 KM.

(3) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana kaznit će se i voditelj poslovnice novčanom kaznom od 70,00 KM do 700,00 KM.

(4) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana kaznit će se i fizičko lice novčanom kaznom od 100,00 KM do 1000,00 KM.

Član 94.

(Novčana kazna za fizička lica)

Novčanom kaznom u iznosu od 100,00 KM do 1.000,00 KM kaznit će se za prekršaj fizičko lice ako:

- a) bez odobrenja nadležnog organa obavlja poslove turističkog vodiča (član 24.);
- b) pri obavljanju poslova turističkog vodiča nema iskaznicu turističkog vodiča ili koji iskaznicu turističkog vodiča ne nosi na vidljivom mjestu (član 25.);
- c) pruža usluge turističkog pratioca, a ne ispunjava propisane uslove (član 26.);
- d) pruža usluge turističkog animatora, a ne ispunjava propisane uslove (član 27.);
- e) pruža usluge u seoskom turizmu, a ne ispunjava uslove propisane ovim zakonom i drugim propisima (čl. 30. i 31.);
- f) pruža usluge u avanturističkom turizmu, a ne ispunjava propisane obaveze (član 43. stav (1));

Član 95.

(Novčana kazna za nepostupanje po rješenju)

Novčanom kaznom za nepostupanje po rješenju inspektora kaznit će se:

- a) pravno lice novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.500,00 KM;
- b) odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 200,00 KM do 500,00 KM;
- c) fizičko lice novčanom kaznom od 300,00 KM do 500,00 KM.

Član 96.

(Zaštitna mjera)

Za prekršaje utvrđene u članovima 92., 93. i 94. ovog zakona, ako se ponove u roku od jedne godine od pravosnažnosti rješenja o prekršaju, uz novčanu kaznu sud može izreći i zaštitnu mjeru pravnom i fizičkom licu zabrane obavljanja turističke djelatnosti u trajanju do šest mjeseci.

Član 97.

(Novčana kazna za turističku zajednicu)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj turistička zajednica ako:

- a) započne obavljati djelatnost prije nego što je upisana u sudski registar (član 53. stav (1));
- b) ne prijavi promjenu upisanih podataka (član 53. stav (3));
- c) donese statut i /ili izmjene i dopune statuta bez prethodne saglasnosti (član 56. stav (3) i (4));
- d) ne objavi statut ili njegove izmjene i dopune (član 56. stav (6) i (7));
- e) ne ostvaruje zakonom utvrđene zadatke (član 54.);
- f) ne koristi finansijska sredstva u skladu s programom rada i finansijskim planom (član 57. stav (1));
- g) ne sačini, ne uputi, ne dostavi godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj na propisan način (član 57. stav (3) i (4));
- h) ne podnese godišnji godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj na propisan način (član 59. stav (1));
- i) ne omogući Ministarstvu i načelniku/gradonačelniku provedbu nadzora ili mu ne dostavi ili ne pripremi tačne i potpune izvještaje, podatke i druge materijale i obavijesti (član 68. stav (3) i član 73. stav (3));
- j) ne otkloni nepravilnosti i nezakonitosti utvrđene nadzorom (član 68. i član 73.).

(2) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 2.500,00 KM i odgovorno lice u turističkoj zajednici.

Član 98.

(Novčane kazne za boravišnu taksu)

(1) Novčanom kaznom od 3.000,00 KM do 10.000,00 KM kazniće se za prekršaj pravno lice koje pruža usluge smještaja, ako:

- a) ne naplati boravišnu taksu istovremeno sa naplatom usluge (član 76. stav (4));
- b) u računu posebno ne iskaže iznos boravišne takse ili ne navede osnov oslobođanja od njenog plaćanja (član 77. stav (1));

- c) ne vodi ili netačno vodi evidenciju o uplaćenju boravišnoj taksi (član 77. stav (2));
- d) u propisanom roku ne podnese nadležnom organu izvještaj o broju korisnika usluge smještaja i iznosu naplaćene boravišne takse (član 77. stav (3));
- e) ne vrši prijavu i odjavu turista na propisan način (član 78. stav (1));
- f) sredstva od naplaćene boravišne takse ne uplati u propisanom roku (član 80. stav (2) i (3)).

(2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.500,00 KM.

(3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se fizičko lice koje pruža usluge smještaja novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 5.000,00 KM.

DIO ŠESTI – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 99.

(Rok za donošenje podzakonskih i drugih akata)

Podzakonske akte i obrasce iz ovog zakona donijet će ministar u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 100.

(Usklađivanje poslovanja)

Turistički subjekti uskladiće svoje poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu zakona.

Član 101.

(Ravnopravnost spolova)

Gramatička terminologija korištena u ovom zakonu podrazumijeva oba spola.

Član 102.

(Primjena zakona na postupke koji nisu pravosnažno okončani)

Postupci koji su pokrenuti prije stupanja na snagu ovog zakona dovršit će se u skladu s propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 103.

(Visina boravišne takse)

Do donošenja odluke Vlade o visini boravišne takse, visina boravišne takse na području Kantona obračunava se, naplaćuje i uplaćuje u iznosu od 2,00 KM.

Član 104.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".

Broj: 01-02-10422/22

Datum; 29.06.2022. godine

Zenica

PREDSJEDAVAJUĆI

Čazim Huskić, s.r.

.....